

Debesuota, gali lyti.
Saulė teka 6:56, leidžiasi 6:21

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYMARKET 1-6100
Over One Million Lithuanian in The United States

VOL. LVIII

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

Chicago, Ill. — Šeštadienis, Spalio-October 9 d., 1971 m.

Kaina 15c

233

ANTROJI EKONOMINIŲ SUVARŽYMU DALIS

KINIJOS PREMJEERAS PAAIŠKINO AMERIKIEČIAMS PEKINO POLITIKĄ

PEKINAS. — Kinijos premjeras Chou En Lai suruošė didelį priėmimą amerikiečiams, kurie tuo metu buvo Kinijoje. Dalyvavo apie 60 asmenų, jų tarpe keli žinomi Amerikos komunistai, Juodųjų Panterų veikėjas Huey Newton ir kt. Kinijos premjeras kalbėjosi su amerikiečiais dvi valandas. Jis atidengė, kad nutarimas pakviesti Amerikos stalo teniso komandą buvo padarytas paties Mao Tungo, nors Kinijos užsienio reikalų ministerija, lygiai ir JAV valstybės departamentas buvo linke laukti.

Kalbėdamas apie santykius su Amerika premjeras pareiškė: "Mums bus gerai, jei pasitarimai su Amerikos prezidentu bus sėkmingi, bus gerai, jei jie ir nepasiseks". Kinija sutinka su prezidentu Nixonu, kad prasių pasitarimų era, tačiau Kinija, jei bus reikalinga, bus pasirošusi ir karui. Kinija pasirengusi derėtis su Sovietų Sąjunga dėl sienų klausimo, tačiau derybų pagrindą turi būti 19 šimtmečio Kinijos-Rusijos teritorinės sutartys.

Aiškindamas Kinijos pasiryžimą ruošti karui, premjeras Chou kalbėjo: "Mes karo nemegstame, mes kitų neprovokuojame. Mes ne tik nesame nuėję iki Long Island, mes nesame nuėję nei į Honolulu. Nors Amerikos karo laivai yra Taiwaną sasiaurys, mes sutinkame derėtis. Istorija Kinijai yra davusi svarbių pamokų. Negerai eiti į derybas, nepasirengus karui. Jei kas pradėtų karą prieš Kiniją, ką mes turėtume daryti? Jei Sovietų armija puldų šiaurinę Geltonosios upės krantą, o Amerikos armija puldų pietinį Jangce upės krantą, o Japonija puldų ir užimtų Tsingtao ir Šanchajų, o Indija išjungtų ir už puldų Tibetą, ką mums tada daryti? Mes esame pasirengę. Mes turime kasti tunelius kiekvienam didėliam ir mažam miestui ir mes tą darome", kalbėjo Kinijos premjeras.

Premjeras Chou En Lai toliau susirinkusiems amerikiečiams aptarė taikingą Kinijos politiką. Kinija neturi užsienio savo kariuomenės, ji nesilunčia lektuvų virš svetimų teritorijų, neturi savo karo laivų kituose vandenynuose ar jūrose. Kinija tik laiko savo pačios teritoriją ir rengiasi ją ginti.

Baigdamas savo pasimatymą su amerikiečiais, premjeras pareiškė viltį, kad daugiau amerikiečių atvyks į Kiniją ir pasivys japonų svečių skaičių.

Prancūzų ryšiai su Rytų Vokietija

PARYŽIUS. — Prancūzija pamažu artėja į santykių užmezgimą su Rytų Vokietija. Prancūzų parlamento užsienio reikalų komiteto pirm. Jean de Broglie pareiškė spaudai, kad buvo susitarta su Rytų Vokietija sutikti kas šeši mėnesiai. Pasitarimuose dalyvaus abiejų šalių parlamentarai ir svarstys santykiuose padarytą pažangą.

Rytų Vokietijos užsienio prekybos delegacija lankėsi Prancūzijoje ir prancūzų parlamentarai lankėsi Rytų Berlyne. Prezidentas Pompidou neseniai pareiškė, kad santykiai su Rytų Vokietija nėra užmezgti daugiausia dėl Prancūzijos draugystės su Vakarų Vokietija.

Nors Prancūzijos Rytų Vokietijos nėra pripažinusi, praktiškai klausimais yra derimasi: muitų sumažinimo, prancūzų oro

IŠ VISO PASAULIO

SAIGONAS. — Viet Congas paleido karo belaisvį amerikietį, dingusį mūšyje prieš 2 m. Jis labai nuvargęs atkeliavo į Loc Ninh artilerijos bazę, 10 mylių nuo Kambodijos sienos. Kareivis žygiavo per džungles 10 dienų. Jis turėjo pažymėjimus vietnamiečių ir anglų kalbomis, kad jis — sugrįžęs karo belaisvis.

WASHINGTONAS. — Rugsėjo mėn. nukrito Amerikos urmo prekybos kainos 0.4%. Tai esanti labai gera žinia kovoje prieš infliaciją.

WASHINGTONAS. — Darbininkų unijų vadai svarsto, ar jiems reikėtų priimti prezidento paskelbtoje Kainų taryboje jiems siūlomą vietas. Unijų vadams nepatinka, kad virš jų tarybos dar yra kita, aukštesnė taryba, vadovaujama išdo sekr. Connally.

TAIPEJUS. — Tautinės Kinijos premjeras pareiškė, kad jo vyriausybės tikslas esąs sunaikinti sukilėlių režimą Pekine, pakeisti komunistų valdžią Kinijoje. Tas tikslas niekada nebūsis pasiekiamas.

SANTA FE. — Naujosios Meksikos kalėjime irgi įvyko kalinių revoliucinių karų idėja, kilusi Kinijoje. Cleaveriui labai nepatinka ir derybos tarp šiaurės ir Pietų Korėjos.

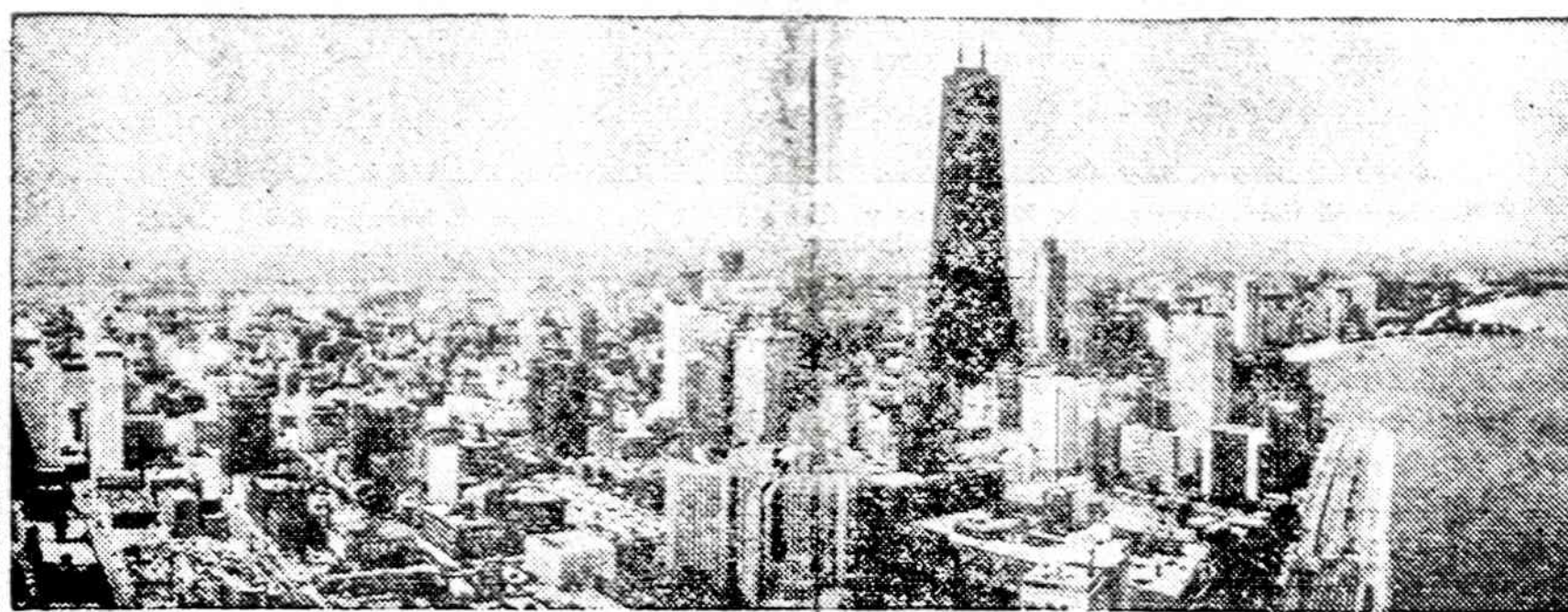
SAN FRANCISCO. — Ramiojo vandenyno uostų darbininkai sugrįžta į darbą šiandien. Prezidentas Nixonas, pasinaudojęs Taft-Hartley įstatymu, pareikalavo, kad darbininkai 80-čiai dienų nutrauktų streiką ir derėtųsi dėl naujos darbo sutarties.

PARYŽIUS. — Amerikos delegacija Paryžiaus taikos derybose pareikalavo komunistų informacijos apie amerikiečius, esančius karo nelaisvėje. Iš 1,618 amerikiečių, dingusių Pietryčių Azijoje tik trečdalis gali būti gyvi nelaisvėje. Yra žinoma, kad Hanojus turi 339 belaisvius.

DACCA. — Pakistanas praneša, kad 57 bengalų maistinininkai žuvo mūšyje netoli Indijos sienos. Pakistano kariuomenė paėmė ir nemažus ginklų sandėlius.

TORONTAS. — Lenkų Tautinės bažnyčios šiaurės Amerikoje vyriausiu vyskupu išrinktas Thaddeus Ziellinski, Scranton, Pa., klebonas.

linijos skridimais į Rytų Berlyną ir pan. Prancūzai pabrėžia, kad negalima neturėti ryšių su valstybe, kuri yra devinta didžiausia pasaulio pramonės galybė.

Po didelio gaisro, kuris įvyko prieš 100 metų, Čikaga atstatė ir tapo moderniu metropoliu su vis aukštesnėmis pastatų dangoraižiais.

Demokratai ruošias konvencijai

WASHINGTONAS. — Demokratų partijos viduje vyksta įtempta kova tarp kairių, liberalių grupių ir partijos pirminko Lawrence O'Brien. Jau pradėti organizuoti komitetai, kaip mandatų, kredencialų ir pan. Įvairių kandidatų grupės bando į tų komitetų pirminkus įsodinti sau palankius žmones. Partijos konvencijos eigai labai svarbu bus, kas pateks į atskiras delegacijas. Svarbūs pakeitimai vyksta tų kandidatų išrinkimo metoduose. Todėl kiekviena partijos vieta yra labai svarbi.

Missouri valstijos gubernatorius Warren Hearnes ir abu senatoriai: Stuart Symington ir Thomas Eagleton spaudos konferencijoje paskelbė, kad, jų nuomone, geriausias demokratų partijos kandidatas į prezidentus bus sen. Edmund Muskie. Jis galės geriausiai suvienyti sukilusių demokratų partiją ir galės nugalėti rinkimuose prezidentą Nixoną. Iš visų galimų demokratų kandidatų sen. Muskie esąs geriausiai kvalifikuotas, daugiausia patyręs ir turintis daugiausia pasiekimų.

Missouri valstija demokratų konvencijoje turės 72 delegatus.

Jungtinės Tautos neturi pinigų

NEW YORKAS. — Jungtinių Tautų sekretorius U Thant pareiškė, pristatydamas naują JT biudžetą, kad Jungtinės Tautos be vilties stovi ant bankroto bedugnės krašto. Organizacija turi biudžetą ateinantiems metams 215 mil. dol., kas yra 20 mil. dol. daugiau už praėjusius metus. Praėjusio mėnesio gale JT galėjo sumokėti savo tarnautojams algas, tik pasiskolinusi 15 mil. dol. iš specialaus fondo. Jau ne

VELIAUSIOS ZINIOS

◆ Iždo sekr. John Cannally paaikškino spaudai, kad dabartinis trijų mėnesių kainų ir algų užšaldymas faktiškai bus tęsimas ir toliau, nes įmonės ir unijos turės kreiptis į tarybą, norėdamos kelti algas ar kainas. Atidėti kainų pakilimai nebus automatiškai įgyvendinami.

◆ Amsterdamo Japonijos imperatoriui su žmona važiuojant gatve kažkas išmušė automobilio langą. Demonstracijų prieš imperatorių pasitaikė ir Britanijoje. Vienas buvęs japonų karo belaisvis nukirto antradienį japonų imperatoriaus pasodintą medį.

◆ Izraelio premjerė pasakė kalbą, kurioje įspėjo arabus nedelsti su taika, nes Izraelis gali apgyvendinti buvusius arabų žemes savo žemėmis.

◆ Sovietų premjeras Kosyginas išvykdamas iš Alžiro į Maroką, pareiškė, kad arabų žemes atgauti reikėtų politinėmis derybomis, o ne karu.

◆ Iš darbo atleistas 27 m. Montrelio įmonės tarnautojas, sugrįžo į darbovietę su revoliuteriu ir nušovė tris įmonės direktorius, o paskui pasidavė policijai.

◆ Senat patvirtino naują JAV ambasadorių Jugoslavijoje Malcolm Toon.

pirmas kartas, kada reikia sukurti galvą, iš kur paimti pinigų algoms, pareiškė sekretorius. Sekretorius nurodė, kad ne visi nariai sumoka savo įnašus. Šių metų gale bus 65 mil. dol., kurie nesumokėti už praeitį. Iš tos sumos apie 33.5 mil. dol. reikės sumokėti savo tarnautojams algas, tik pasiskolinusi 15 mil. dol. iš specialaus fondo. Jau ne

Airija balsuos už kom. Kiniją

NEW YORKAS. — Airijos užsienio reikalų ministeris Jungtinės Tautos pasakė, kad Airija nerems Amerikos rezoliucijos, bet balsuos asamblėjoje už komunistinės Kinijos priėmimą ir Tautinės Kinijos išmetimą. Jau 13 valstybių, kurios praeityje Kinijos klausimu visada palaikydavo Ameriką, šį kartą pakeitė liniją.

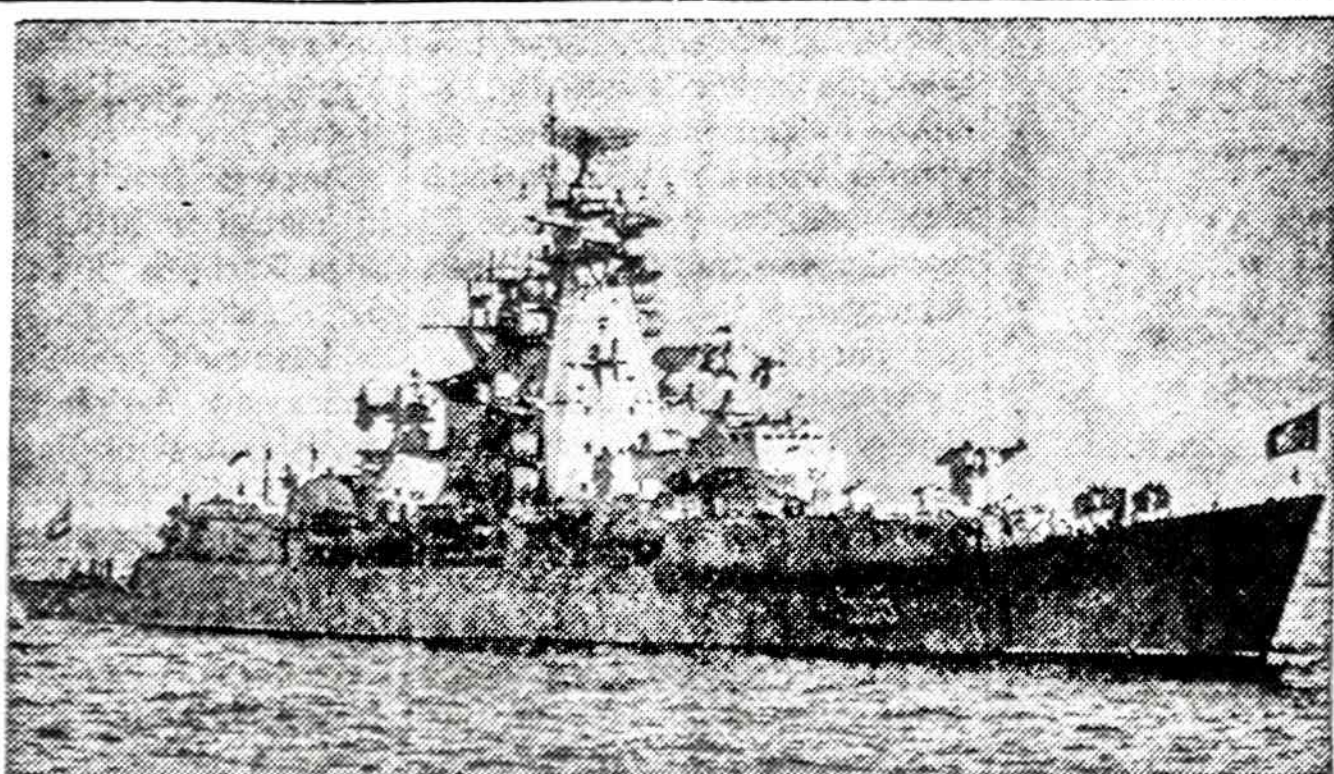
Jungtinės Tautos priėmė jau 131-ąją narį — Omaną, Persijos įlankos valstybę.

Prašo apsaugoti Angkoro griuvėsius

NEW YORKAS. — Kambodijos užsienio reikalų ministeris Koun Wiek Jungtinės Tautos pasiūlė įsteigti Kambodijoje neutrą, demilitarizuotą zoną toje apylinkėje, kur stovi istoriniai Angkor miesto griuvėsiai. Tą zoną turėtų prižiūrėti tarptautinė organizacija.

Angkoras esąs svarbus ne tik Kambodijai, bet visam pasauliui, todėl esą svarbu apsaugoti jo meno turtus, paminklus ir 500 šventyklų, kurios buvo pastatytos senųjų Khmerų tarp 9-to ir 12-to šimtmečių.

Skelbiama, kad komunistų jėgos leido vienam prancūzui archeologui tirti savo darbą Angkore. Prancūzijos ir Indijos spaudžiamą Hanojaus vyriausybę įsakė savo daliniams Kambodijoje netrukdyti archeologo Philippe Bernard Groslier darbo. Angkoro griuvėsiai buvo atrasti apaugę ir pradėję griūti džunglėse 1860 metais prancūzų ekspedicijos. Nuo 1920 metų Kambodijos ir Prancūzijos lėšomis griuvėsiai buvo išvalyti, šventovės restauruotos. Dabar joms vėl gresia didelis pavojus — karo veiksmams.

Neseniai pro Havajų salas praplaukė sovietų karo laivų eskadrilė, vadovaujama paveikslu matomo sovietų kreiserio, ginkluoto moderniomis raketomis. Sovietai vis plačia savo karo laivyną ir laivai pasirodo vis toliau nuo sovietų uostų.

PREZIDENTAS PRAŠO AMERIKIEČIŲ PADĖTI SUSTABDYTI INFLIACIJĄ

WASHINGTONAS. — Prezidentas Nixonas ketvirtadienį pasakė kalbą, kurioje pristatė savo ekonominės programos antrąją dalį. Pirmoji dalis buvo rugpjūčio 15 d. paskelbtas kainų ir algų užšaldymas. Prezidento žodžiais, tas užšaldymas buvo labai sėkmingas, nes Amerikos žmonės bendradarbiavo ir kainų kilimas buvo sustabdytas. Pasibaigus 90 dienų periodui programa bus tęsiama, kol kova prieš infliaciją bus laimėta. Ateinantieji metai bus labai geri, tačiau ir antroje programos dalyje vyriausybė tikisi ir laukia visų amerikiečių paramos ir pritarimo.

Britanija didina kariuomenės skaičių

LONDONAS. — Britanijos vyriausybė paskelbė, kad ji pasiūlys į šiaurinę Airiją dar tris batalionus kariuomenės (1,500 vyrų) pakeldamas savo kariuomenės skaičių Ulstery iki 13,500. Šis paskelbimas pasirodė po premjero Heath ir S. Airijos premjero Faulkner pasitarimų. Faulkneris prašė Britanijos premjero sustiprinti pasienio su Airijos respublika apsaugą. Teroristai ir sprogmenys dabar ateina iš Airijos.

Vyriausias britų kariuomenės vadas S. Airijoj gen. Harry Tuzo gavo įsakymą sustabdyti teroro veiksmus ir sustiprinti pasienio kontrolę.

Darbiečiai puola valdžios politiką

LONDONAS. — Darbo partijos užsienio politikos kalbėtojas Denis Healey partijos konferencijoje griežtai kritikavo konservatorių vyriausybės užsienio politiką, pavadindamas Britanijos politiką rimčiausia klūtimi Vakarų-Rytų susipratimui.

Darbo partijos priimta rezoliucija reikalauja vyriausybės per metus pasiekti balansuoto kariuomenių sumažinimo Europoje. Vyriausybė turinti priimti sovietų pasiūlymą sumažinti laivyno jėgas Viduržemio jūroje ir Indijos vandenyne. Britanija turinti įtikinti Jungtines Tautas imtis Rytų Pakistane ieškoti politinio sprendimo. Britanijos-Rodezijos santykiuose britai turi reikalauti teisingo juodųjų gyventojų problemų sprendimo.

Darbo partija pagyrė Vokietijos kanclerį Brandtą, kuris "užkasė vokiško militarizmo grėsmę" atidarydamas duris į Rytų-Vakarų susipratimą.

Brazilo kalba

Brazilijos parlamento — Tautinio Kongreso leidiny "Diario do Congresso Nacional" š. m. birželio mėn. laidoje ištiesai paskelbta atstovo prel. Z. Ignatavičiaus draugo — brazilo kalba. Ji buvo pasakyta ryšium su birželio mėn. Lietuvos okupacijos bei Lietuvos gyventojų išvežimų sukaktimis.

Atstovas ilgoje kalboje priminė Lietuvos istoriją, nepriklausomo gyvenimo pasiekimus, vėliau įvykusias okupacijas, tūkstančių gyventojų deportacijas į Sibirą. Jis citavo J. Savojos knygą apie kovą prieš religiją Lietuvoje. Dėkojo brazilams už tam krašte lietuviams suteiktą globą. (E)

Prezidentas nurodė, kad ekonomikai reguliuoti bus įsteigtos tarybos ir komitetai. Visus organizacinius vienetus prižiūrės Pragyvenimo kainų taryba, vadovaujama išdo sekretoriaus John Connally ir turinti devynis narius. Toliau bus Kainų komisija iš 7 narių bei Algų taryba, kurioje bus penki iš biznio pasaulio, penki iš darbo unijų ir penki visuomenės atstovai. Bus ir palūkanų ir dividendų komitetas, vadovaujamas Arthur Burns, Federalinių Atsargų tarybos pirmininko.

Visos tarybos ir komitetai seks, kad kainos ir algos nebūtų keliamos. Ateinančių metų pabaigoje norima infliaciją matyti pakilusią tik apie 3%. Iki šiol infliacijos augimas buvo dvigubai didesnis. Visi ekonomikos segmentai bus kviečiami savanoriškai derintis prie šios programos. Visos pramonės šakos ir visos unijos turės iš anksto gauti algų ar kainų pakilimo leidimus. Darbininkai ir biznierių galės prašyti išimčių. Jų prašymus svarstys Kainų taryba. Bus siekiama suvaržyti per didelius pelnus, dividendus ir bankų nuosimčius, jei kas savanoriškai apsilenkstų su vyriausybės pagedavimais. Reikalui esant vyriausybė prasižengusi baus.

Antroji ekonominės programos dalis tęsis, kol bus sustabdyta infliacija, tačiau kai kurie prezidento galios varžyti kainas įstatymai baigia galioję ateinančių metų balandžio 30 d. Prezidentas prašys kongresą tuos įstatymus pratęsti.

Manoma, kad į Algų tarybą prezidentas paskirs ir savo ekonominės programos kritika AFL-CIO prezidentą George Meany, kuris atsisakė spaudai komentuoti prezidento programos antrąją dalį.

Trečia partija baigėsi lygiomis

BUENOS AIRES. — Trečia Fischerio ir Petrosiano šachmatų partija baigėsi lygiomis po 34 ėjimų. Dabar Fischeris turi pusantro taško ir Petrosianas — pusantro. Varžybos laimėti reikia šešių su puse taškų. Pirmą partiją laimėjo Fischeris, antrą — Petrosianas. Stebėtojai sako, kad Fischeris ir antrą partiją galėjo baigti lygiomis, tačiau jis, lošdamas juoda, bandė laimėti ir padarė klaidą, turėjo pasiduoti atsargiai lošiančiam Petrosianui.

Sulošimas lygiomis esąs svarbus Fischeriui psichologinai, nes jis po 20 iš eilės laimėtų partijų, vieną staiga pralaimėjo. Dabar sekusios lygiosios padėsiančios Fischeriui atgauti pasitikėjimą, kuris jam esąs labai svarbus, nes jis yra jaunas — 28 metų, o Petrosianas 42 m.

MANITOBOS NAUJIENOS

Ir vėl folklorama Winnipege

Jau antrieji metai kaip Winnipegie ruošiamas tautybų folklorama. Pereitais metais ji čia praėjo gana sklandžiai, nors teisingiau pasakius, šie metai ją gana gerokai pralenkė. Iš lietuvių bendruomenės pusės viskas vyko gana darniai, sutartinai ir sklandžiai, ko pereitais metais gerokai trūko.

Šių metų B-nės valdyba su jos p-ku Vincu Januška padarė nemažai posėdžių, per kuriuos visi aptarimai bei pasirengimai vyko pilnoje darbo nuotaikoje. Dar reikia nepamiršti ir vietos lietuvių parapijos klebono kun. J. Bertašaus, kuris pasidarė didelių ramsčių mūsų lietuvių tautinėje veikloje bei įvairiuose rengimuose.

Folklorama savo pradžią gavo bene tik per Manitobos Tautybų Meno Sąjungą, kuri gana tampriai dirbo su buvusiu Winnipeg miesto šimtmečio jubilėjaus rengimo komitetu. Tad pjer jį ir jos vardas Folklorama įgavo tam tikrą prasme ir visuose jos rengimuose etniniuose festivaliuose prigijo.

Ši angliskai pasivaidinusi, Folk Arts Council of Manitoba, organizacija turi labai energingą vadovą (chairman) Mr. Cec Semchyshyn, kuris kartu su šios organizacijos sponsorais ne tik kad šiais metais suruošė šį tautybų festivalį, bet jau nustatė gaires ir tolimesnei jos veiklai. Kaip jau matėsi iš angliskosios spaudos, Folklorama jau turi bendrai veiklai programą ir 1972 metams.

Lietuvių Folklorama '71

Lietuvių Folkloramą '71 buvo surengę vietos lietuvių parapijos salėje. Ji oficialiai prasidėjo rugpjūčio 16 d. (pirmd.) ir baigėsi rugpjūčio 21 d. (šešt.). Salė buvo išpušta įvairiausiomis dirbtinėmis gėlėmis bei kitais įdomiais papuošalais. Valdymo p-ko V. Januškos dėka buvo surinkta įvairiausių lietuviškų išdirbinių, kuriuos skoningai buvo išdėstę Eugenijus Kalas-Kalasauskas.

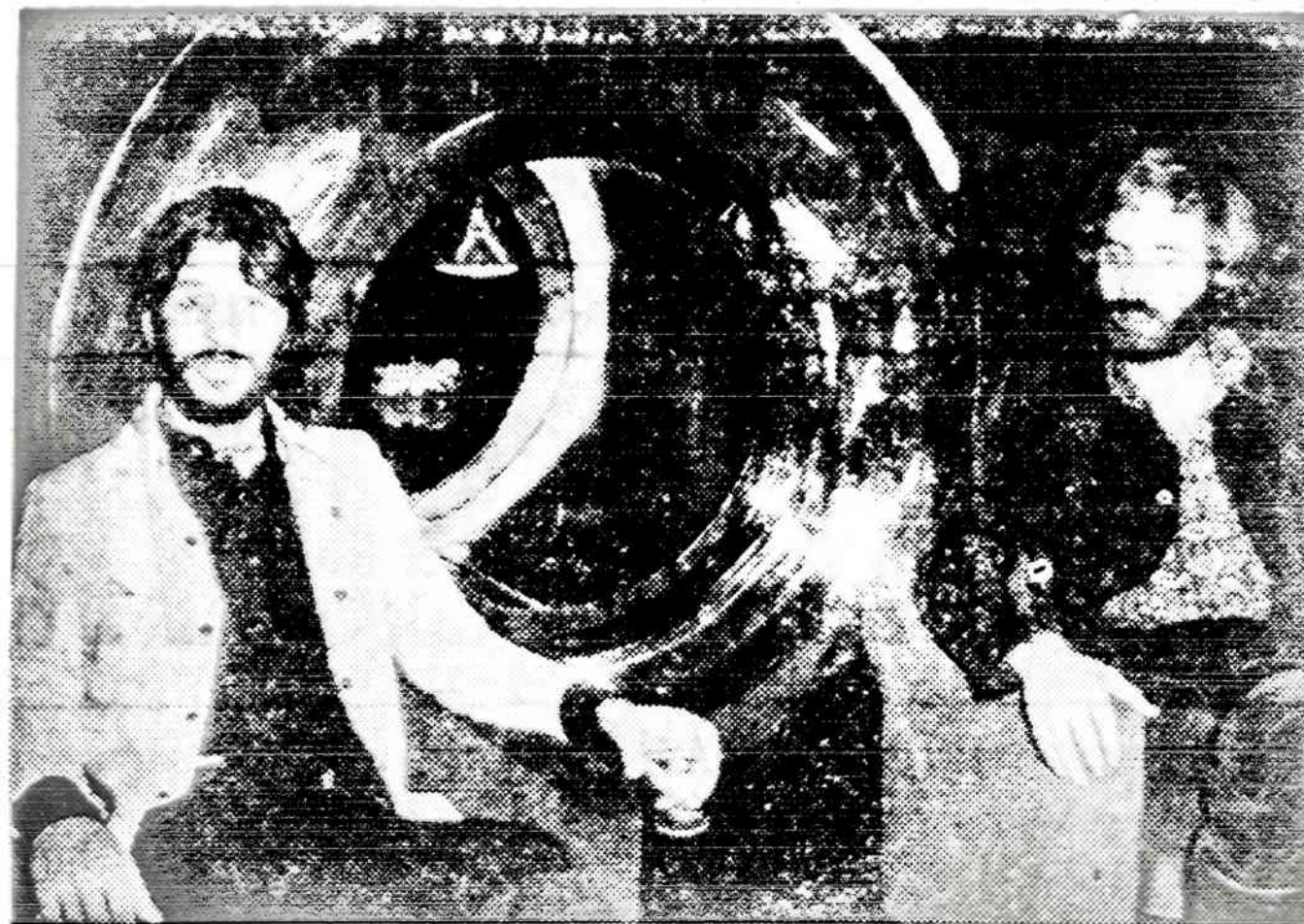
Bufetą per išitus šešis vakarus nepailstamai tvarkė Kazys Mažeika, o virtuvėje visus

darbus vedė šio festivalio šeiminkė Marija Januškenė su savo pagalbininke Elena Januškene. Lankytojai galėjo užsisakyti žemaitišką kugelį, įvairiausių namų darbo pyragėlių, namuose daryto sūrio ir kitokių valgių. Prie stalų padavinėjo Teklė Timmermanienė, o jos sūnus Marijus nepailstamai, scenoje, dainavo įvairias daineles.

Vėliau, vakarais prasidėjo tautiniai šokiai, kuriuos pašoko grįžusieji iš Calgary šokėjai. Scenoje akordeonu pagrojo B. Malisauskas, o skudučiais Vidas Janušas. Šokiams, kaip jau įprasta, vadovavo Danguolė Januškaitė, o akordeonu palydėjo V. Januška. Prie įėjimo svečius pasitikdavo: Dana Vaičiūtė, Danguolė Januškaitė, Nijolė Žiminskaitė, Galinaitytė, o su parodos išdirbiniais lankytojus supažindino buvusi pereinusių metų grožio karalaitė Irena Marozaitė ir šių metų grožio karalaitė Vida Balčiūnaitė. Aukštesniuosius valdžios pareigūnus pasitikdavo pats parapijos klebonas kun. J. Bertašius ir apylinkės vald. p-kas V. Januška.

Pagal bendrą registraciją šiais metais lietuvių paroda apėmė 1345 žmones. Jų tarpe matėsi ir gana aukštų valdžios pareigūnų, kaip tai Metro Chairman Jack Willis, Manitobos muziejaus meno kuratorius Stave Prystupa ir daugelis kitų.

Pagalbėjimai pats Folklorama '71 svarbiausias apėigos punktas buvo atliktas paskutinę dieną t. y. šeštadienio vakarą prie Centennial Concert Hall ir Manitobos Museum of Man and Nature ant plačių cementinio grindinio prieangio laiptų. Čia jau nuo 8 val. vakaro pradėjo rinktis publika, kurioje matėsi jaunų, senų, daugiausiai su barzdėmis bei ilgais plaukais, kurie labai artimai panašūs į hipius, tik

Kairėje sėdi dainininkų grupės Beatles narys Ringo Starr. Jis kartu su skulptorium Robin Cruik'chank sukūrė modernią skulptūrą "Zidyns" iš nerūdijančio plieno.

skirtuma tas, kad gražiai ir švairiai susitvarkė bei apsierengė. Tarp koncertų salės ir muziejaus, kiemuose matėsi gražiai įrengti fontanai, iš kurių veržėsi vanduo, apšviestas įvairiausiomis spalvomis, kuris putuoja, damas krito atgal į baseiną virsdamas lyg baltu pienu. Lankytojai ištiesė rankas gaudė vandens kritulius, kurie ant žmogaus rankos krisdami virto įvairiausių spalvų burbulais. Žmonės tuo džiaugėsi, o ypatingai jaunimas. Pakraščiuose buvo įtaisyta įvairiausių "balaganų", prie kurių publika veržėsi ir pirkė įvairiausių maisto išdirbinių bei gėrimus.

Kitame kampe netoli fontanų barzdoti muzikantai grojo įvairiausių "evingus", o prie jų nedidelėje aikštelėje sukosi jaunimas, į kurio tarpą įsimaitydavo geroje nuotaikoje ir vienas kitas senis.

Apie 10 val. vakaro per garbiakalbius pranešama, kad žmonės rinkęsi prie koncertų salės laiptų, kur bus renkama Miss Folklorama '71.

Žmonės pradeda skirstytis ir galiausiai visas kiemas pasilieka beveik tuščias, o dalis jų renkasi gražuolės rinkimo apėigų žiūrėti.

Prie koncertų salės cementinės platformos išeina Tautybų meno tarybos pirmininkas Manitoboje Cec Semchyshyn, kuris pasakė: "The festival was operating on a \$10,000 budget this year, half of it from the council and half from grants, which was 'slightly exceeded'. Any deficit, however, will be covered by private donation".

Kaip matosi, didžiulę dalį išlaidų tenka padengti iš privačių asmenų aukų. Tačiau, kaip atrodo, rengimo organizacija nuostolių neturės. Pavyzdžiui: vien tik lietuvių paviljoną per visus šešis vakarus šiemet apėmė 1345 žmonės. Vieno pasko kaina 1 dol. ir dar be to tautybės žymnio, įspaudimas 25 ct., o kur dar alkoholiniai gėrimai, maisto išdirbiniai etc. Nors pusė gauto pelno kiekviena tautybė turėjo teisę pasilikti sau, bet imant 19-ka tautybų, pajamų turėtų būti pakankamai.

KLBNės Winnipeg Apylinkės Valdyba iš šio festivalio gavo \$833 bendrų pajamų. Atskaičius įvairias faktines išlaidas liko gryno pelno \$36. Žinoma, tuos reikius pasidalinti per pusę. Tiesa, šiais metais Folkloramą '71 bedalyvavo 19 tautybų. Pereitais dalyvavo 22. Tys tautybės jau pavargo — atkrito. Panašios Folkloramos dar bus rengiamos trejus metus. Paskutinieji metai bus 1974-ti. Kiek iki to laiko dar tautybų nutrupės, pamatysime, bet vis tik matosi, kad jau mažėja.

Grįžkime atgal. Dabar pirminkas po vieną išaukia kiekvienos tautybės Miss Folklorama '71 ir jas surikiuoja ratu. Mūsų lietuvaite Miss Vida Balčiūnaitė patampa į patį vidurį. Visų lietuvių akys nukreiptos į ją. Dabar išaukiami gražuolės rinkimo teisėjai, kuriuos p-kas pristato: Diana McCullough, a model; Olga Fuga, chairman of the Winnipeg School board; Pearl Semchyshyn, wife

Paveikslas ant paklodės

Garsus italų tapytojas Paolo Veronese 1572 m. vasarą pasirūpė pakeliamu po nezinomas Italijos vietas. Pasiėmęs savo piešinį priemones, iškeliavo pietų link. Keliauo neskubėdamas — pėsčias ir arkliais, jei kas pavežėdavo. Pripuolamai atsidūręs gražioje gamtoje, prie mažyčio upelio, tapytojas pagalvojo: "Štai ko man reikėjo, čia galima ne tik pailsėti, bet ir padirbėti".

Nesuradęs gretimame kaime viešbučio ar užiegos namų, jis apsigyveno pas ūkininką. Jis čia išgyveno virš dviejų savaitų; daug vaikščiojo ir piešė. Jo piešimo albume, be gamtovaizdžių, atsirado taip pat ir portretų eskizai vietinių gyventojų, kurie noriai jam pozavo.

Pagaliau Veronese nutaręs grįžti Venecijon ir užklauses šeiminką, kiek jis skolingas už nuosirdų priėmimą, patarnavimą ir pastogę.

"Ką Jūs, mielas pone", — užsigavo šeiminkas, — "apie bent kokį užmokestį nėra nei kalbos. Mes labai džiaugėmės jūsų atsilankymu, pripratome

of Cec Semchyshyn; Don Jonas and Elmer of the Winnipeg Blue Bombers; Don Slade of the CKRC radio station and Magistrate Robert Trudel of St. Boniface. Grožio karalaitės titulą laimėjo 20-ties metų p-lė Barbara Zimmerman, kuri atstovavo D. Britaniją. Jai vainiką uždėjo pereinusių metų grožio karalaitė p-lė Shirley Konodo, kuri atstovavo Japoniją.

Šių metų gražuolė gavo nemokamą kelionės bilietą į bet kurį pasaulio kraštą dviem asmenims. Be to, ji dar gavo apie tuziną įvairių dovanų.

Pirmoji princesė buvo išrinkta Karin Klein, kuri atstovavo vokiečių tautybę ir antroji Tina Lisi, kuri atstovavo italų tautybę. Jos abi taip pat gavo dovanų. Dar galėjo laimėti vietą asmuo kelionę į Europą per loteriją, kuris turėjo nusipirkti Folkloramą '71 pasą. Kelionės bilietą laimėjo Mrs. W. Pitt. Taip pat buvo sprendžiama, kurios tautybės gražiausias paviljonas. Buvo pakviesti teisėjai: Mickey Levine, manager of International Inn, Prof. S. K. Sylvester of the University of Manitoba ir architektas Etienne Gaboury, kurie gražiausiu ir turtingiausiu paviljonu pripažino japonų.

Tarpe gražuolių rinkimo teisėjų matėsi ir Mrs. Stepon Gill Ellen, kuri yra "Folk Art Council" organizacijos sekretorė arba teisingiau pasakius Mr. Cec Semchyshy dešinioji ranka. Ji yra ištėkėjusi už lietuvių Peter Stapon — Steponavičiaus, kuris kandidatuoja į miesto aldermaną, kaip atstovas iš Springfield Heights Ward ir buvo renkamas š. m. spalio 6 d.

Toks tautybų vedimas į vieną bendrą sambūrį yra labai gražus, kas duoda progą vienai priimti geriau pažinti ir bendrai simpatizuoti kokios tautybės tu pats esi.

prie jūsų, tikėkite manimi, dar būtų geriau, jei pas mus liktumėte dar ilgiau".

Sužadintas tapytojas, neradęs žodžių dėkingumui: nutarė pasilikti dar penketą savaitę. Rytąus dieną Veronese nėjo pasivaikščioti, kaip buvo priprasta, o užsidaręs savo kambaryje nieko neįsileido, net savo pasivaikščiojimų palydovo — šeiminkų sūnaus, su kuriuo buvo susidraugavęs. Taip tęsėsi keletą dienų paeiliui.

Atėjus laikui skirtis, padėkojęs šeiminkams už vaišes, atsisveikindamas išbučiavęs berniuką ir išvažiavęs į Veneciją.

Šeiminkė, tvarkydama tapytojo kambarį, nustebo neradusi lovoje paklodės. Netrukus pastebėjusi už spintos susuktą ryšulį, išsivijousi pamatė didelį paveikslą, nupieštą alyviniais dažais... ant dingusios paklodės. Apatiniame kampe buvo prisegtas raštelis, adresuotas šeiminkams. Veronese nuosirdžiai dėkoja už vaišes ir prašė priimti nuo jo dovaną — šį paveikslą, kurį pavadinęs "Alek-sandras Dariaus šeimoje." Juokaudamas atsispaus už savavališką panaudojimą jų paklodės, kuri skirta ne tam tikslui, nes kitokios tinkamesnės medžiagos paveikslui nebuvė.

Pasakojama, kad taip iš tikrųjų buvo, o gal ši visa istorija — legenda. Vienok tikrai: paveikslas garsiojo tapytojo venecijiečio Paolo Veronese "Alek-sandras Dariaus šeimoje" dabar yra Didžiosios Britanijos Tautinėje Galerijoje — Londone.

(NRS) B. Šafer
Vertė Z. Dalėnas

veikslą, kurį pavadinęs "Alek-sandras Dariaus šeimoje." Juokaudamas atsispaus už savavališką panaudojimą jų paklodės, kuri skirta ne tam tikslui, nes kitokios tinkamesnės medžiagos paveikslui nebuvė.

Pasakojama, kad taip iš tikrųjų buvo, o gal ši visa istorija — legenda. Vienok tikrai: paveikslas garsiojo tapytojo venecijiečio Paolo Veronese "Alek-sandras Dariaus šeimoje" dabar yra Didžiosios Britanijos Tautinėje Galerijoje — Londone.

(NRS) B. Šafer
Vertė Z. Dalėnas

SUMANUS ELGETA

— Geroji ponai, duokite man senus batus.

— Bet juk tavo batai visiškai nauji.

— Dėl to ir prašau senų, nes šie man visą biznį gadina, niekas nieko neduoda.

Pasveikink savo draugus per "Naujienas"

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western, PR 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 val.

CRANE SAVINGS and Loan Association

B. B. PIETKIEWICZ, Pres.

47 and Rockwell Street. Tel. Lafayette 3-1083

NEMOKAMAI VIETA AUTOMOBILIAMS

5%

on investment account

6%

mokama dviejų metų certifikatais, Mažiausia \$5,000 ar daugiau

Pinigai įdėti prieš mėnesio 15 d. duoda dividendus už visą mėnesį.

Dividendai mokami sausio ir liepos 31 d.

Prašome apsilankyti naują mūsų namą.

VALANDOS: Pirmadienį ir ketvirtį: 9:00 ryto — 9:30 vak.; Antradienį ir penktadienį: 9:00 ryto — 5:00 vakaro; Šeštadienį: 9:00 ryto — 12:00 dienos. Trečiadieniais uždaroma.

Chicago Savings and Loan Association

6% PER ANNUM

OF \$5000 OR MORE ON CERTIFICATES 2 YEAR MATURITY

5 3/4% PER ANNUM

ON CERTIFICATES OF \$1000 ONE YEAR MATURITY

5 1/4% PER ANNUM

ON CERTIFICATES OF \$1000 OR MORE 6 MONTH MATURITY

5 1/4% PER ANNUM

ON 90 DAY NOTICE Passbook Accounts \$100.00 MINIMUM

5% PER ANNUM

ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings and Loan Assn.

Mrs. PHIL PAKEL, President

6245 So. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

H. O. U. S.: Mon 12 P. M. to 8 P. M., Tues 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat. 9 to 12:30

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Licensee by VNESHPOSYLTORG

Gerai pažįstama firma, kuri per daugelį metų skubiai ir tiksliai aptarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant DOVANAS - SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ IR T. T.

GAVEJAS NIEKO NEMOKA. TUKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI. VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI. GARANTUOTAS, SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.

Cosmos Parcels Express Corporation

Affiliated with PODAROGIFTS, INC.

Priima užsakymus DOVANŲ PAŽYMEJIMAMS — automobiliams, šaldytuvams, televizijų aparatams, radijo transistoriams, magnetofonams (tape recorders) ir daug kitiems dalykams, taip pat BUTAMS savo giminėms ir draugams, gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje.

Informaciją ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

Cosmos Parcels Express Corporation

KREIPKITE DĖMESĮ Į NAUJĄ ADRESĄ:

488 Madison Avenue, Floor 21st.

NEW YORK, N. Y. 10022. — TEL.: (212) 758-1150/1

SKYRIAI:

- NEW YORK, N. Y. 10003 39 Second Avenue Tel.: AL 4-5456
- NEW YORK, N. Y. 10011 135 W. 14 St. CH 3-2583
- BOSTON, Mass. 02118 271 Shawmut Avenue LI 2-1767
- BOSTON, Mass. 02127 389 West Broadway TEL 268-0068
- BUFFALO, N. Y. 14206 332 Fillmore Avenue LI 2-6274
- CHICAGO, Illinois 60622 2222 West Chicago Ave. BR 8-9966
- CHICAGO, Illinois 60608 3333 S. Halsted Street WA 5-2737
- CLEVELAND, Ohio 44134 5879 State Road 884-1738
- IRVINGTON, N. J. 07111 762 Springfield Avenue ES 2-4685
- IRVINGTON, N. J. 07111 1082 Springfield Ave. Tel.: 374-6446
- GRAND RAPIDS Mich. 49504 636-38 Bridge St. N. W. GL 8-2256
- HAMTRAMCK, Mich. 48212 11333 Jos. Camp Ave. 365-5255
- HARTFORD, Conn. 06114 200 Franklin Avenue 246-9274
- LAKEWOOD, N. J. 08701 241 Fourth St. FO 3-8569
- LOS ANGELES, Calif. 90022 960 S. Atlantic Blvd. AN 1-2994
- NEW HAVEN, Conn. 06511 1329 Boulevard LO 2-1446
- NEWARK, N. J. 07106 698 Sanford Ave. Tel.: 373-8783
- PASSAIC, N. J. 176 Market Street GR 2-6387
- PATERSON 1, N. J. 99 Main Street 274-6400
- PHILADELPHIA, Pa. 19122 1214 N. 5th Street PO 3-4818
- PITTSBURGH, Pa. 15203 1307 E. Carson Street HU 1-2570
- SAN FRANCISCO, Calif. 94115 2076 Sutter Street FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. 905 Bank Street PL 6-6766
- WARREN, Mich. 48092 29200 De Quindre 1/2 Block
- WOODHAVEN, N. Y. 11421 North of 12 Mile Road Tel.: 751-6760/1
- WORCESTER, Mass. 01610 169 Millbury Street Tel.: 441-4712
- YOUNGSTOWN, Ohio 44503 309 W. Federal Street RI 3-0440

Dienų skeveldros

Čia keletas „smulkiųjų“ iš okupuotos Lietuvos spaudos: Rūstus partietis J. Macevičius rašytojų „pirminės partinės organizacijos“ susirinkime guodėsi:

Ne paslaptis, kad yra susidariusios tam tikros nepakantumo kritikai nuotaikos. Yra rašytojų, kurie mano, jog kritikos pareiga apsiriboja tik smulkalių rūkymu ir diribamų giedojimu (tiesa, kai kuriuos prie to pripratino patys kritikai, ilgą laiką kalbėdami apie jų kūrybą tik aukščiausiu laipsniu). Pasirodo, kad tai nžkrečiamos nuotaikos. To paties pradėjo reikauti ir kūrybinis jaunimas. Prieta ligi to, kad jauni literatai už vieną kitą kritinę pastabą skundžia kritikus aukščiausios valdžios instancijoms.

Žiniomis iš anapus, Maskva ketina leisti okupuotai Lietuvai pasirošti „universalinę lietuviškąją enciklopediją“. Atsakingasis redakcijos sekretorius Br. Kurkulis „Lit. ir Meno“ redakcijos atstovui, be kitko, pareiškė:

Redakcijos lankytojai pastebi ir patalpų trūkumą...

Taip, vietos mums irgi trūksta. Svarbiausia, neturime kur dėti sukauptos medžiagos. Visus archyvus redaktoriams saugojama stalų stalčiuose. Pradėjus rengti naująjį vardiną, senąsias atsargas teks iškraustyti. Neturime nė žmoniškesnės bibliotekos, mūsiškė dalijasi kambarėli su buhalte-

rija. Tai labai trukdo dirbti — dėl menkiausių žinutės, o kartais ir sakinio redaktorių gais miesto bibliotekose visą pusdienį. Spaudos komitetas pasiskyrė lėšų knygoms, betgi neturėsime kur jas dėti.

Dotnuvos žemdirbystės institutė vyko diskusijos, kurių metu į rašytojo Pociaus klausimą kodėl atsisakoma statyti kultūros namai? Šitaip atsakytą:

— Todėl, kad naujame kaime, kurio darbus dirbs nedidelis skaičius žmonių, tiesiog nebus kam į juos eiti, nekalbant apie kokią nors saviveiklą.

Čia pokalbio dalyviai prisiminė vieną garsaus kolūkio pirmininką, kuris, pastebėjęs, kad jo sukurta kolūkio choras iširo dėl to, jog kolūkiečiai išsigijo televizorius, įsakė išjungti vakarais elektrą...

„Gimtasis kraštas“ bijo žodžio *šventas* ir ties Vilniaus ir kt. bažnyčiomis neberašo šv., o stačiai deda vieną patį vardą. nebeptogu ir žodis kun (igas). Bet kaip išvengti. „Užsienio lietuvių gyvenimo kronikos“ rinkėjas, rašydamas apie naujus rašytojų draugijos narius, priėjo prie kun. V. Bagdonavičius ir... sustingo, o „šamone atgavęs“ pridėjo... „tautosakininkas“!

Čia st. „Stenduose — metalai“, bet tss... kad tik nepa- tekty į rankas tremties darbi-

ninkų, kurie apsilankę anapus dabar jau sėdi ant „dviejų kėdžių“ ir gieda ką „kultūrinis“ ryšų makleris Kazakevičius liepia. Kalba „Lit. ir Menas“:

... mažųjų formų skulptūra pas mus laikoma lyg ir antroje dailės rūšimi. Štai suvenyrų kioskas, atskirus paroduotųjų skyrius užtvindė metalo plokštės, pagaliau abejotinos vertės medaliai, kurių pirkėjai pagrįstai nevertina. Girdėti balsų, kad tai esą suvenyrai, ir „didelio meno“ čia nereikia. Bet jeigu suvenyras daromas plaketės ar medalo formos, tai kas pagaliau turi išeiti — medalis ar medalo parodija? Matyt, „Dovanos“ susivienijimas neranda bendros kalbos su skulptoriais, ir minėta makulatūra, meno taryboms nuolaidžiaujant, gamina visi, kas tik gali... O juk geras medalis, išleistas nedideliu tiražu, tikrai pasiteisintų, nors jo kaina ir būtų didesnė.

Yra ir daugiau bėdų. Vilniaus dailininkai skundžiasi liejimo kokybe. Iš tikrųjų: pa- lyginę senuosius liejinius su naujaisiais, negali suprasti — pirmyn ar atgal žengia metalo meninio liejimo technika? Tuo tarpu „Dailės“ kombine girdi tradicinį pasiteisinimą: nėra gerų meistrų. Ir dailininkas bėgioja po miestą, ieškodamas galimybių įkūnyti savo kūrinį medžiagoje... Kažkada buvo kalbėta apie eksperimentines skulptūros dirbtuves, kur už prieinamą kainą būtų galima atlikti bent elementariausius metalo apdirbimo darbus (gera kalvė, liejykla, galvaninis skyrius). Bet toliau kalbų nenueita... J. Cicėnas

Standard Federal nuosimčių tvarka

JUSTINAS MACKEVIČIUS JR.

Standard Federal Taupymo Bendrovės prezidento Justino Mackevičiaus jr. pranešimu, nuo rugsėjo 1-os dienos, nuosimčiai ant reguliarių taupymo sąskaitų bus priskaitomi už pilną laikotarpį, tai yra nuo pinigų į sąskaitą įnešimo dienos iki pinigų iš sąskaitos išėmimo dienos, net ir tuo atveju, jei pinigai bus išimti prieš kalendorinių metų ketvirtio pabaigą. Taigi, dabar Jūsų taupmenos neš procentus už visą sąskaitoje paliktą laikotarpį ir Jūs galėsite išimti pinigus iš Jūsų reguliarios sąskaitos bet kuriuo metu, neprarasdami procentų.

Mackevičius taip pat pareiškė, kad pradedant rugsėjo mėnesiu nuosimčiai ant sąskaitų, laikomų sertifikatų formoje, bus išmokami kas mėnesį. Taupytojai, kurie pageidauja, kad jų di-

videniai būtų siunčiami paštu, gales gauti čekį kas mėnesį. Tai dar vienas priedinis patarimas Standard Federal Bendrovės taupytojams. Šis pakeičimas turėtų būti ypač naudingas pensininkams arba šiaip asmenims, kuriems svarbu turėti pastovių mėnesinių pajamų.

Standard Federal Bendrovė moka aukščiausius Federalinės valdžios leistus procentus. Už reguliarią taupomą sąskaitą mokama 5% metinių palūkanų; 2 metų sertifikatai — minimali suma \$5,000.00 — uždirba 6% per metus; vienerių metų sertifikatai — minimali suma \$1,000 — uždirba 5 3/4% metinių palūkanų, o 90 dienų sertifikatai — minimali suma \$1,000.00 — uždirba 5 1/4% metinių palūkanų. Nuosimčiai priskaituojami kasdien ant visų rūšių taupymo sąskaitų.

Ilgalaikių paskolų paklausa namų pirkimui finansuoti buvo ypatingai padidėjusi. Paskolų buvo išduota žymiai daugiau nei bet kada Standard Federal Bendrovės praityje.

Standard Federal Bendrovė įžengė į 63-čius savo veiklos metus.

FLORIDA

Lakelande atidarytas „Disneylandas“

Šio mėnesio pradžioje Lakeland, Fla., netoli nuo Orlando, buvo atidarytas \$400 milijonų kaštų pramogų ir linksmybių

parkas „Disneyland“. Jau pirmąją atidarymo dieną parke dalyvavo virš 20,000 publikos. Formalus ir oficialus šio parko atidarymas bus dar tik šio spalio mėnesio 23 ir 24 d.

Pramogų parkas Disneyland apima 20,000 akrų žemės. Čia pamėgdžiojama žymi dalis Kalifornijos garsaus Disneylando atrakcijų ir priglauta daug originalių naujų; čia pastatyti svečiams viešbutiai, yra keliukai arkliais jodinėti ir t. t.

Disney korporacija dar tuo nesitenkina; ji planuoja okeano pakraštį per 50 mylių atstumo Disneylando pastatyti vasarvietę, kur galės gyventi turistų šeimos. Kad kainos žada būti ne labai lupikiškos, spėjama iš to, kad keturių asmenų šeimai pilnas išlaikymas tame vasarnamyje kaštuos -30, tai yra po \$7.50 asmeniui. Į tą sumą įeina kambariai, maistas ir net tiktai į kelis Disneylando parengimus.

SANTUOKA A LA SOVIETS

Kompartijos organas Pravda aprašo jaunavedžių N. ir Natalijos santuoką Sachalino mieste. Viskas buvo tvarkoje, rašo Pravda, kol jaunavedžiai susituokę sugrįžę namo pažiūrėjo į savo pasportus ir pradėjo skaityti savo sutuoktinių metrikus.

Pasirodė, kad vedybų biuro valdininkas „per klaidą“ vietoje vedybų išrašė perskyrų pažymėjimus! Nikolajus su Nataša skubiausiai grįžo į vedybų biu-

UZSAKYKITE DABAR GERIAUSIA DOVANĄ I LIETUVĄ GERESNE UŽ GRYNUS PINIGUS AR BETKOKI DALYKĄ SPECIALIAUS RUBLIO CERTIFIKATAI

Jie yra geriausia dovana. Intertrade Express Corp. skaido Jums anksčiau, o dabar tai patvirtina Jūsų gimines — Su jais Jūsų gimines gali gauti ką tik Jie nori už dalį reguliarios kainos. Yra tas pat kaip ieiti į krautuvę su 100 dol. ir nupirkti ten prekių už 200 ar 300 dol. netgi daugiau.

Pilnai garantuoti ir apdrausti. Tik INTERTRADE EXPRESS CORP. duoda Jums greičiausiai patarnavimą. Certifikatai yra pristatomi į Jūsų giminių namus per apie 3 savaites. Specialaus Rublio kaina yra \$2.13. Jokių primokėjimų nėra. Jūs galite siųsti bet kokią sumą.

Reikalaukite mūsų veltū siunčiamų iliustruotų katalogų. UZSAKYKITE DABAR UZSAKYKITE TIK PER

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street, Fifth Floor, New York, N. Y. 10010 Tel. 982-1530

SVARBU DEL AUTOMOBILIŲ

Tik trumpam laikotarpiui Moskvitch 412 IE — \$2995.00 Zaporozhets ZAZ 966 \$1895.00 Yra tik labai ribotas kiekis. Todėl paskubėkite. Užsakykite dabar.

Svarbu dėl apartamentų. Reikalaukite mūsų specialių biuletenių.

Raginkite savo apylinke augti - taupykite!

Pas mus taupomi Jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirmą, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus Jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

6%
5%

PER ANNUM ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$5,000, OR MORE, 2 YEAR MATURITY

UNIVEST TAUPYMO SĄSKAITOMS

Taupymo indėliai Apdrausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608
VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS
Įsteigta 1923 metais Tel. 421-3070

Ištaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

Jau išėjo seniai laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00. Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui. Ansambliai, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų. Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS,

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

OUR INTEREST RUNS HIGH

5 1/4%
Annual rate on certificates minimum amount \$1,000.00 term 90 days

5 3/4%
Annual rate on certificates minimum amount \$1,000.00 term 1 year

6%
Annual rate on certificates minimum amount \$5,000.00 term 2 years

INTEREST IS COMPOUNDED DAILY AND PAID MONTHLY. NOW YOU CAN RECEIVE AN INTEREST CHECK EACH MONTH ON YOUR CERTIFICATE ACCOUNT. THIS IS A BIG ADVANTAGE FOR YOU.

Deposits received the first 10 days of the month earn interest from first day of that month. Deposits received after the 10th of the month earn interest from date of deposit.

Savings insured to \$20,000.00.

ASSETS OVER \$160,000,000
RESERVE OVER \$14,500,000

STANDARD FEDERAL

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 ARCHER AVENUE AT SACRAMENTO • CHICAGO, ILLINOIS 60632 • 847-1140
OFFICE HOURS • Monday & Thursday, 9 a. m. to 8 p. m. • Tuesday & Friday, 9 a. m. to 4 p. m. • Saturday, 9 a. m. to 12 Noon • Wednesday, no business transacted

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.00 per 3 months. In other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months; Canada \$22.00 per year; other countries \$23.00 per year.	
15 cents per copy, 15 c. on Saturday	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemėsčiuose	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
trims mėnesiams	\$7.00
vienam mėnesiui	\$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams	\$20.00
pusei metų	\$11.00
trims mėnesiams	\$7.00
vienam mėnesiui	\$3.00
NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.	

Reikalauja laisvės sovietų vergams

Brežnevas siuntinėja sovietų divizijas į kaimynines Europos valstybes, ginklus ir lakūnus į Egiptą, ginklus ir agentus į pietų Aziją bei Kiniją, bet praeito trečiadienio vakarą pačiame Maskvos centre jam sprogo tokia galinga bomba, nuo kurios trenksmo jis ne taip lengvai galės atsigausti.

Iki šio meto niekad politika nesidomėjęs garsus Amerikos muzikas Jehudi Menuhin, praeito trečiadienio vakarą kalbėdamas Tarptautiniame Muzikų Tarybos kongrese, pasakė rusų tautą ir kaimyninius gyventojus pavergusiai komunistų kiki, kad jau metas išblaškyti iliuzijas, kad viena grupė, viena tauta arba net viena valstybė yra pranašesnė už kitas ir turi teisę primesti kitoms savo valią. Sovietų žinių agentūros noriai pranešė kiekvieną Maskvoje atidarytos Tarptautinės Muzikų Tarybos įvykį, tuo tarpu Jehudi Menuhino kalbos ne drįso pranešti sovietų spaudai ir perduoti užsienio korespondentams.

Konferenciją padėjusiems suruošti sovietų muzikams ir valdžios pareigūnams Menuhin priminė, kad jau metas atviromis akimis pažūrėti į gyvenimo tikrovę ir pradėti sėti pasitikėjimą tautų tarpe. Jis aiškiai pasakė, kad sovietų valdžia turi keisti savo politiką laisvės reikalu ir leisti sovietų užimtoje srityse gyvenantiems žmonėms išvažiuoti į užsienius ir pasidaryti, kaip kitur ne tik darbininkai, bet inteligentija ir kūrėjai gyvena. Jis pasakė, kad Nobelio premiją gavęs geriausias sovietų rašytojas Aleksandras Solženyčinas Sovietų Sąjungoje visai nežinomas, jo vardas spaudoje niekad nepasirodo. Jis taip pat priminė, kad geriausias sovietų muzikui Msistislavui Rostropovičiui uždrausta išvažiuoti į kitas valstybes ir parodyti savo meną. Muzikui Rostropovičiui buvo uždėtas namų areštas ir suvaržytas bet koks judėjimas pačioje Sovietų Sąjungoje vien dėl jo draugystės su garsiausiu šių dienų rusų tautos rašytoju.

Maskvon suvažiavusiems pasaulinės organizacijos muzikams Menuhino kalba buvo didžiausia sensacija. Tai buvo didelis netikėtumas, nes niekas iš anksto josios teksto nežinojo ir niekam į galvą neatėjo mintis, kad muzika visą gyvenimą susirūpinęs žmogus turėtų susidaryti savo nuomonę ir apie žmogaus teises. Svarbiausia, kad muzikas Menuhin kongresui kalbėjo rusų kalba. Kiekvienas salėje buvęs sovietų muzikas, policijos parei-

UŽ TAUTĄ, KARALIŲ IR LAISVĘ...

(Po pokalbio su B. R. Pietkievičium, Crane Savings and Loan bendrovės prezidentu)

(Tęsinys)

BAGDONAS OGINSKIS

Bagdonas Oginskis, atrodo, daugiau kreipė dėmesio į medžiaginius reikalus, būtent, dvaro ir apylinkės pažangos būtinybės, nors tuo pat skirdamas kiek dėmesio ir kultūrai bei pačios lietuvių kalbos išlaikymui. Jis buvęs nepaprastai stiprios sveikatos. Vėliau buvusio to dvaro igaliotinio ir progimnazijos muzikos, dainavimo ir piešimo mokytojo Rzesausko tvirtinimu, jis buvęs tokios sveikos prigimties ir turėjęs tiek jėgos, jog savo pečiai galėjęs, palindęs po karie la ją iškelti. Arklio pasagą ištiesti jam būvę patys niekai. Tad jei jau spresti pagal jo sveikatos jėgas, visokių versijų ieškodami, galėtume pagalvoti, jog Bagdonas buvo gal ko-

gio nežinomo ir muziko pavai-

nikis. Okiniai, kaip jau esame kiek anksčiau išsitarę, Bagdonas daug padarė, tik kartais yra sunku benustatyti, kas buvo jau padaryta jo tėvo Irinėjus ir ką nauja įkūrė ar praplėtė jo sūnus Bagdonas. Veikė keli malūnai, plytinė ir kalkių de-gykla, lentpiuvė ir kitos įmonės. Pietinėje pusėje prie parko sienos ir upės vagos buvo raudonų plytų pastatas, kurį ir tada žmonės tebevadino "mū-larne", bet ar ten buvo gamina-mas muilas rinkai, ar tik dvaro reikalams, tada tuo nesido-mėjau ir tiksliau apibūdinti to pastato paskirties negalėčiau. Daug dėmesio Bagdonas krei-pė ir pento baigimo reikalui, kurio turėjo Rietavą įjungti į Klaipėdos plentų tinklą. To

gūnas ir suvažiavusiųjų sveikinti atvykęs sovietų valdžios atstovas suprato kiekvieną žodį. Blogiausia, kad jie negalėjo imtis jokių priemonių Menuhino kalbai sustabdyti, nes jis buvo Tarptautinės Muzikos Tarybos pirmininkas. Menuhino kalbos tekstas buvo išdalytas visiems konferencijos dalyviams ir spaudos atstovams.

Reikia neužmiršti, kad praeitą savaitę sovietų sostinėje ir kituose rusų pramonės ir mokslo centruose buvo išdalyta modernios fizikos profesoriaus Andrei D. Sacharovo laiškas, pasiūstas įtakingesniems sovietų valdžios pareigūnams ir mokslininkams. Prof. Sacharovas reikalauja, kad ne tik rusams, bet ukrainiečiams, armenams, lietuviams, žydams, totoriams ir kitiems būtų duota teisė išvažiuoti į užsienius. Sovietų valdžia keliais atvejais yra prižadėjusi gerbti mažumų ir kiekvieno piliečio teises, tuo tarpu iki šio meto komunistinės valdžios dar žiauriau persekiojo kiekvieną, tų teisių pareikala-vusį.

Prof. Sacharovas savo laiške paminėjo lietuvių jūrininką Simą Kudirką, kuris norėjęs pasinaudoti kiekvienam laisvojo pasaulio žmogui pripažįstama teise ir pasilikti užsienyje, tuo tarpu sovietų valdžia Kudirką smarkiai kankino, vėliau nubaudė dešimties metų kalėjimo. Fizikas reikalauja, kad būtų panaikinti įstatymai, norą išvažiuoti į užsienį skaitant valstybės išdavimu, ir kad būtų paleisti visi žmonės, kurie buvo nubausti už norą ar pastangas išvažiuoti iš Sovietų Sąjungos.

Iki šio meto atkakliausiai ir organizuotai savo teises gynė komunistų pavergti žydai. Totoriai organizuotai kovoją dėl teisės grįžti į gimtines Krymo apylinkes. Totorių kova randa daug pritarimo plačiuose Rusijos gyventojų sluoksniuose. Toje pačioje kovoje drąsiausiai pasirodė paskiri lietuviai. Jie skaudžiausiai ir nukentėjo.

Jehudi Menuhino pasakyta kalba sugadino rusams visą konferenciją. Jo žodžiai kiekvieną dieną pačioje sovietų imperijoje darosi vis garsesni. Kiekvieną dieną jie vis labiau rėžia valdovų ausis.

plento buvo nutiesta apie 15 kilometrų iki Endrijavo, ir pas-rių reikalus ir pats kunigaik-
kui jis jau daugiau nebuvo tie-
siamas. Plentui tiesti nebuvo
naudojama akmenų skalda, o
buvo grindžiamas tuo pat bū-
du, kaip buvo išgrįsta rinkos
aikštė ir miesto gatvės. Buvo
naudojami nestambūs akme-
nis, o tarpai pripildomi žvy-
ro. Tam plentui lyginti buvo
naudojamas apvaliai aptekin-
tas akmeninis volas. Jis buvo
toks sunkus, kad jam traukti
plentą lyginant, reikėję penkių
ar dešimties porų arklių. Tas
volas, sako, taip sulygindavęs
plentą, kad akmenys viens su
kitu kaip lipie pripildavę, ir
plentas pasidarydavęs lygus
kaip stiklas. Šis akmenų lygi-
nimo volas, darbams sustojus,
buvo parvilkamas ir pamestas
Rietavo rinkos pakraštyje. Čia
jis buvo ilgą laiką, bet 1928
metais, švenčiant Lietuvos ne-
priklausomybės sukaktį, jis
buvo panaudotas, statmeniška-
i pastatius, kaip paminklo pa-
pėdę, kur jo viršuje buvo at-
lieta moteris, vaizduojanti Lie-
tuvos laisvę.

MISKŲ SAUGOJIMAS

Miškais Oginskiai rūpinosi, kaip mergaitės darželio rūti-mis. Buvo sudaryta miškų ad-ministracija, ir miškai padaly-ti į eiguvus, prižiūrimi, išva-lant audrų išverstas ar susenu-sių medžių liekanas. Kada ank-sčiau panaikinant baudžiavą buvo palikti kaimo gyvulių ga-niavai taip vadinami servitu-tai, tai Bagdonas apribodavo jų ganiavų plotus. Draudžia-ma buvo gyvulių ganyti ir jau-nuolynuose. Miškų jie nepar-davinėdavo miško pirkliams, bet tik vietos ūkininkų staty-bai. Bet ir tada buvo kertami tie medžiai, kurie jau bran-dos metus buvo praaugę ar aud-rų išgadinti.

Bagdonas buvęs šykštokas miško saugotojams mokėti ir pažadėtus atlyginimus. Gal galvodamas, kad jie besaugo-dami padaro iš miško ir nema-žai pinigų. Kaip žinia, žemai-čiai šiaip skrupulingai sąžini-gi kitų nuosavybei, į miškus, net ir ne valdžios žinioje esan-čius, privačių ponų rankose, turėjo kitokią paažiūrą, būtent, kad iš miško slapta nukirsta viena kita egli ar pušis nėra sąžinė apsunokinanti nuodėmę. Juk, esą, medžius ponai nei sodino, nei laistė, nei augino. Jais, esą, pasirūpina pats ge-rasis Dievas ir gamta. Bet kai sargai pagaudavo, reikėdavo išsipirkti. Ir kad tos bėdos būtų mažiau, geriau jau su miško sargais iš anksto susitarti, su-

plento buvo nutiesta apie 15 siderėti. Žinojo tokius sandė-
kilometrų iki Endrijavo, ir pas-rių reikalus ir pats kunigaik-
kui jis jau daugiau nebuvo tie-
siamas. Plentui tiesti nebuvo
naudojama akmenų skalda, o
buvo grindžiamas tuo pat bū-
du, kaip buvo išgrįsta rinkos
aikštė ir miesto gatvės. Buvo
naudojami nestambūs akme-
nis, o tarpai pripildomi žvy-
ro. Tam plentui lyginti buvo
naudojamas apvaliai aptekin-
tas akmeninis volas. Jis buvo
toks sunkus, kad jam traukti
plentą lyginant, reikėję penkių
ar dešimties porų arklių. Tas
volas, sako, taip sulygindavęs
plentą, kad akmenys viens su
kitu kaip lipie pripildavę, ir
plentas pasidarydavęs lygus
kaip stiklas. Šis akmenų lygi-
nimo volas, darbams sustojus,
buvo parvilkamas ir pamestas
Rietavo rinkos pakraštyje. Čia
jis buvo ilgą laiką, bet 1928
metais, švenčiant Lietuvos ne-
priklausomybės sukaktį, jis
buvo panaudotas, statmeniška-
i pastatius, kaip paminklo pa-
pėdę, kur jo viršuje buvo at-
lieta moteris, vaizduojanti Lie-
tuvos laisvę.

sargai nedarytų stambių par-davimų, o godūs ūkininkai ne-išdrįstų per daug jo miško sa-vintis. Tada Bagdonas girinini-kui pasipasakojęs, jog dėl miš-ko vagysčių kalbėjęs ir su kle-bonu. Jo net prašęs, kad ir prie klaukyklos, kai miško vagištis pasisako savo nuodėmes, tai nelaikytų jiems mirtina nuodė-me ir duotų jiems išsirimą, jei sargų pardavimas ar ūkininkų miško pasisavinimas nesiekia daugiau trijų simtų rublių su-mos. Tegu tad žinas klebonas, kad tokias smulkias vagystes jis iš anksto nusikaltusiems at-leidžia. Todėl, jei jis tas skria-das atleidžia, tai jau ir klebo-nas galis duoti tokių nuodėmių išsirimą, net neliepdamas to-kių menkos skriaudos jam at-lyginti...

DOMEJOSI NAUJAIŠ ISRADIMAIŠ

Domėjosi Oginskiai ir nau-jais išradimais pasaulyje ir ne-vieną tokią naujovę turėjo no-ro pritaikyti ir rezidenciniame Rietave. Irinėjus Oginskis rengėsi savo rūmus sujungti su Klaipėdos mieste ką tik įvesta telegrafo linija. Lietuvoje, sa-tik tie medžiai, kurie jau bran-dos metus buvo praaugę ar aud-rų išgadinti.

Teberuošė Oginskiai ir žemės ūkio parodas. Bagdonas irgi buvo 1872 metais įsteigęs mu-zikos mokyklą ir didelį orkes-trą. Tam orkestrui vadovavo komp. Juozas Kalvaitis. Šiame orkestre yra buvęs ir J. Naujalis.

TAIP BAIGESI GARSIOJI OGINSKIŲ GIMINĖ

Miręs Mykolas Oginskis 1902 metais buvo parvežtas į Rietavą.

vą ir palaidotas jų šeimos kop-lyčioje, įmūrijant karstą sie-noje iškaltoje nišoje. Kalba-ma, kad tos laidotuvių buvu-sios irgi labai iškilmingos. Ta-da, herods, buvęs klebonas Kazimieras Malinauskas (Crane Savings and Loan bendro-vės reikalų vedėjas Henriko Ma-linausko dėdė), kuris, sako, turėjęs šilti daugiau nei per di-džiuosius švento Mykolo atlai-dus Rietave. Bet esu girdėjęs iš kitų, jog laidotuvių įvyk-sios daug paprasčiau, nes bū-dynės jau buvusios atliktos Plungėje.

Po brolio laidotuvių Bagdo-nas irgi mažiau besidomėjęs lietuvių kultūros eiga. Daug gaisęs su bylomis dėl mirusio brolio turto paveldėjimo. Pas-kutinį kelerius metų bėgįje jis jau nebe visada sveikai nugal-vodavęs. Ir jo užmojuose pasireiškėdavo kartais kažkoks karštingesnis ekscentriškumas. Užsimanė kažkuriam reikalui pastatyti didelius dviejų aukš-tų mūrinius namus. Tie namai turėjo būti pastatyti rekordi-nių greičiu — per tris dienas. Tad buvo sukviesta, susamdy-ta tokia talka, kad vežimų, mūrinių, darbininkų buvo tokia daugybė, jog rodos, ta vieta virto lyg kokiu skruzdė-lynu. Ir, žinoma, pagal jo už-gaidą namai būvę pastatyti laike trijų dienų numatyto ter-mino. Paskui perėjo į visiškai ekscentriškus priepuolius. Kar-tą liepė į žydų sinagogą suva-ryti kiaušes, o kitą kartą vėl tiems maldos namams būvę pa-daryta vandališkos žalos. At-sirado manijos ir baimės jaus-mo dažni atplūdžiai, galvo-jant apie grėsiančius pavojus ir pasikėsinimą jį nunuodyti. Pradėjo nieku nebeapsitikėti. Tada jis beapstatė tik Piet-kevičių šeimą. Dabartinis Cra-ne Savings and Loan presiden-to tėvas Romualdas dirbęs, kaip sakėme, administracijoje, jau nuolat buvo verčiamas prie jo budėti. Jo kitas sūnus agromas Vladas Pietkievičius, tvarkė dvaro ūkio reika-lus. Dvarui, kuris ir tada, te-beturėjęs su miškais apie 53.000 dešimtinų, buvo daug darbo. Nedaug jam bėpagalbėjo to pa-mišimo atveju ir medicina. Jo protas vis labiau ir labiau te-mo beprotybės sutemose. Ogins-kiai, be Rietavo, turėjo dar ir daugiau dvarų rusų imperijos ribose. Turėjo vieną stamboką dvarą ir Rytprūsijoje. Į ten vykti buvo įkalbėtas Bagdonas Oginskis.

(Bus daugiau)

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

M. GELŽINIS

Klaipėda Ordino Valdžioje (1252 - 1525 m.)

28

Istorikas Voigt teigia, kad derybų metu abi pusės buvo linkusios į kompromisus, ir lietuviai net pasinėšė neberekalauti Klaipėdos. Voigt, VII, p. 346. Tačiau yra sunku tikėti, kad Lietuvos atstovai būtų tuomet atsakę Klaipėdos. Ordinas dėl Klaipėdos nedarė nuolaidų, bet stengėsi ją palaikyti, remdamas savo reikalavimus Ordino turimais dokumentais. Kuomet derybos vėl pradėjo irti, popiežiaus legatui stoji Ordino pusė ir išrašė jam notarinį liudijimą, kad Ordinas esąs teisingas.

9. 1419 m. žemaičiai puolė Klaipėdą

Dundulis rašo: "Tarytum atsakydamas į tokį popiežiaus legatų neteislingą įvykį ir žemaičių teisių paniekimą buvo žemaičių antpuolis 1419 m. birželio pradžioje ir Ordino valdomas Klaipėdos apylinkės ir pajūri" — CEV, p. 449; — Dundulis, Lietu-vių kova... p. 193.

10. Klaipėda 1420 m. Vraclavos sprendime

Be popiežiaus, kitas suverenas, kara-lius Zigmantas pasiūvė antrą kartą tapti ginčijamųjų šalių arbitru. Jis mokėjo įs-igyti Jogailos pasitikėjimą, ir Jogaila jam padėdė be jokių sąlygų spręsti Lietuvos — Lenkijos konfliktą su kryžiuočiais. E. Ra-

czynski, p. 242 — 244. Praėjo pusant-rų metų, kurių bėgįje Zigmantą veikė Vokie-tijos kunigaikščiai ir jam įrodinėjo Ordino naudą vokiečių tautai ir jo svarbumą kri-kščionybei. Zigmantas pasidavė tokiai įtaikai, nustojo laviravęs tarp Jogailos ir Ordino ir stojo besąlyginiai pastarojo pu-sėn.

1420 m. Vraclave (Breslau) vyko kara-lystės seimas. Ta proga, sausio 6 d., kara-lius Zigmantas paskelbė savo sprendimą Ordino ginče su Lietuva — Lenkija. E. Weise, p. 140 — 144; Lites I, (2 d.) p. 53. Sprendimas buvo labai šališkas ir vienpu-siškas Ordino naudai. Iš esmės jis patvirtino 1411 m. Torūnės taiką, kurią abi šalys jau buvo pakartotinai sulaužiusios ir ku-rios Lietuva — Lenkija seniai nebepripaži-no.

Klaipėda su plačia pajūrio sritimi, maž-daug iki Rietavo — Sedos buvo Ordinui priteista. Ordinas gavo daug daugiau, ne-gu jis tikėjosi; jis gavo ir tokių kraštų, ku-rių jis anksčiau kitose derybose jau buvo atsiskęs. Taip, pavyzdžiui, jis jau buvo atsiskęs Žemaitijos, jei jam tik būtų pa-liktas pajūris su Klaipėda.

Lietuvos ir Lenkijos atstovai čia pat Vraclave atmetė tokį nuozmų sprendimą. 1420 m. Vytautas pasiuntė Zigmantui aną garsųjį laišką (CEV, p. 466 — 469), kuriame jis labai logiškai išdėstė Lietuvos pre-tenzijas į Žemaitiją. Štai to laiško kelios ištraukos:

"Prašome Jūsų Sviesybę. Jūsų išreikštą nuomonę, labai užgaunančią mūsų pusę,

pakeisti taip, kad mūsų žemės, mūsų išgy-tos paveldėjimo teisė iš senovės, kurias ir dabar valdome, pasilikty mūsų. Pirmiau-sia, jūs išreikštė nuomonę, pasisakydami dėl Žemaitijos. Ši žemė yra mūsų tėvo-nija ir tėviškė pagal teisėtą paveldėjimą iš mūsų senelių bei prosenelių, kurią ir dabar valdome, ji visada buvo ir dabar yra ta pati Lietuva, nes viena kalba ir tie patys žmonės. Kadangi Žemaitija yra žemi-au negu Lietuva (Aukštaitija), tai ji ir vadinama Žemaitija, kas lietuviškai aiški-na kaip "žemesnė žemė". Žemaičiai li-kusią Lietuvą vadina Aukštaitija, nes šioji žemė, palyginti su Žemaitija, yra aukš-čiau. Be to, patys Žemaitijos žmonės nuo seniausių laikų save vadina lietuviais ir niekada nesivadina žemaičiais. Dėl tokios didelės tapatybės mes savo titule nemini-me Žemaitijos, nes viskas yra tas pat, ir žemė ta pati ir žmonės tie patys. Kodėl priteisėte Ordinui tai, kas labiau teikia mums nau-dos ir pelno, būtent visokių žvėrių me-džioklę, bitininkystę ir kitką. be ko pati Žemaitija visai negali išsiversti bei gyventi? Taip, priteisėte visus tuščius plotus, kur pirmiau yra buvę Žemaitijos pilys ir kaimai, — o ir iki šiol aiškiai ma-tyti piliakalnių ir gyvenvietės, — ir ten iki pat užtvary jie gauna dabar aukščiaui mi-nėtos naudos bei pelno... Taigi, šiuos laukus, neteikiantis naudos, ir esate mums palikę ir tai tik mūsų gyvenimo lai-kui. Ir taip, minėtos Žemaitijos gyventojai, reikalui esant, nebūturi kur medžių pasi-kiusti. Ir iki čia panorote atimti teisę mums

pilis bei kitus sutvirtinimus statyti, į mus žiūrėdami, kaip kad nebūtume pilnatei-siai šeiminkiniai. Šitai žemei, kurią dėl pagonystės visi nori pasigrobtį, yra užda-romi keliai į teisę... Mūsų pasiuntinys mums pranešė, kaip Jūsų Sviesybė pasisa-kę, atrodo, remdamasis neteisingsais pra-nešimais, jog jums, esą, negalima būvę ati-teisti Žemaitijos nuo kryžiuočių, nes pa-sitarėji ją įsigiję savo prakitų ir krauju..." CEV p. 466 — 467; LTSR Istor. salt. p. 91, 92.

11. Klaipėdos klausimas 1420 m. trečia-me susitikime Veliuonoje

Po Vraclavo sprendimo Vytautas pra-nešė Ordinui, kad jis sprendimo nepripa-žįsta. Iš Lietuvos grįžęs Ordino pasiunti-nys rašė savo Did. magistrui pranešimą, kurio ištraukos taip bylojo:

"Testeikia Jūsų Malonybė žinoti, kad aš šią naktį... atvykau iš kunigaikščio Vy-tauto į Ragainę, ir kunigaikštis Vytautas man liepė, kad pasakyčiau Jūsų Malony-bei, jog jis taikos nelaikys: bet įteigū Jūsų Malonybės norėtumėt gauti taiką, tai tegu Jūsų Malonybė pas jį atvyks, tada jis su Jumis sudarys taiką; o tos taikos, kurią Vengrijos karalius sudaręs, jis jokiū būdu nelaikysias;... Taip pat, maloningasis mielasis pone magistre, kunigaikštis Vy-tautas man atsakė dėl belaisvių... kurie prieš vienus metus buvo paimti prie Klai-pėdos, Ventės ir prie Tilžės, jei jūsų malonybė jam parašytis raštelį rankos didu-mo, tai jis jūsų malonybei tuos belaisvius

dovanos;..." CEV p. 470 — 471; LTSR Istor. salt. p. 92 — 93.

Abi pusės nutarė dar kartą mėginti be-tarpiškai susitarti. Tad 1420 m. rugsėjo 8 d. Ordino magistras Kuchmeisteris ir Vy-tautas susitiko Veliuonoje. Čia Vytautas būk tai pareiškęs, kad Žemaitijos sienos esančios Nemunas su Rusnės šaka. Bet, "taikos labui" jis atsiskęs nuo dviejų my-lių platumo žemės baro, kuris turėjo eiti nuo Jurbarko į vakarus dešiniame Nemu-no krante, palei Nemuno žemupį, Kuršių Marias ir Baltijos jūrą, kuriame Klaipėda ir Palanga turėjo Ordinui likti. CEV, p. 494 — 495. Bet Ordinas nesutikęs ir dery-bos baigėsi po trijų dienų.

Tačiau kyla abejonių, ar Vytautas jau tuomet būtų sutikęs atiduoti Klaipėdą Ord-inui, nes tai nesiderina su vėlesniais Vy-tauto žygiais ir Ordino užraisais. Po Veliu-no pasitarimo Ordinas pasiuntė raštą po-piežiui, kuriame jis rašė, kad Vytautas būtinai noris visiems laikams gauti Žemai-tiją su Klaipėda. Tuomet Ordino valdos būtų perkirstos į dvi dalis. CEV, p. 463 — 466. Čia Ordinas vėl parodė, kokia svarbi jam buvo Klaipėda. Klaipėda buvo žinoma Romoje, Klaipėda pasidarė lyg Ordino valstybės ženklą, su Klaipėda, rodos, iš-silaikys arba išnyks Ordino didingumo au-reolė.

1420 m. vasarą žemaičiai, matomai, dar daugiau priartėję prie Baltijos jūros, nuolat puldinėjo Palangos pajūrį. LUB, V, p. 638.

(Bus daugiau)

DR. ANNA BALONAS
AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ
IR GERKLĖS LIGOS
PRITAİKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rezid. telefonai: WALbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building), Tel. LU 5-6446
Pirma ligonius pagal susitarimą,
jei neatsiliepiama, skambinti 314-9012

DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
tiksliai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiadienį, ir sekmadienį uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REPUBLIC 7-7668

DR. C. K. BOBELIS
IR
DR. B. B. SEITON
INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 Summit St.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadienį, 1-7 val.,
antradienį, penktadienį nuo 1-3, trečiadienį
ir šeštadienį, tiksliai susitarus.

DR. W. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
siliepiama, skambinti MI 3-0001.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popietį ir 6-8 val.
Treč. ir šeštadienį uždaryta.
Ofiso telefonai: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonai: GARDen 3-7278

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadienį, antradienį, ket-
virtadienį ir penktadienį nuo 3 iki
7 val. popietį. Ketvirtadienį ir šeštadienį
nuo 9 iki 11 val. ryto tik
susitarus.
Trečiadienį uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVIŠKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antradienį, nuo 1-4 po pietų,
ketvirtadienį, nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofiso telefonai: 2750 WEST 71st St.
Tel.: 925-8296
Valandos: 2-8 val. vak. Penktadienį
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Seksadienį ir trečiadienį
uždaryta.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofiso telefonai: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradienį, trečiadienį,
penktadienį, 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadienį
2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6195
Pirma ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefonai: HE 4-2123,
jei neatsiliepiama, tai telefonai: GI 8-6195

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bap-
dazai. Speciali pagalba kojomis
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telefonai: PROspect 6-5084

KLAIPĖDA KRYŽIUOČIŲ VALDŽIOJE

Kas skaito Martyno Gelžinio didelių kruopštumų paruoštą Naujienų atkarpą jau trečia-
dešimtają tąsą einantį istorinį
veikalą apie Klaipėdą kryžiuo-
čių valdžioje, pastebėjo, kad
Klaipėda su visu Baltijos pa-
jūriu abipus Nemuno deltos bu-
vo ir pasiliko gryniausią lietu-
vių žemaičių žemę, kurią mūsų
tėvai-pratėviai brangino kaip sa-
vo akį ir gynė kaip tik savo žemę
ir laisvę mylinti tauta gali.

Jei Palanga yra vadinama Lie-
tuvos langas į jūrą, tai Klaipė-
da buvo ir bus Lietuvos durys,
vartai ir visą platųjį laisvą pa-
saulį.

Deja, ne visada tas Vakarų
pasaulis buvo laisvas, ir nuo 12
iki 15 šimtmečio žemaičiai, lie-
tuvų padedami, o dažniausiai
vienai su sau lygaus pavyzdžio
neturinti didvyriškumą gynė
nuo plėšrių imperialistų iš Va-
karų ir stengėsi Lietuvai iš-
laikyti tuos vartus laisvus ir lan-
gus atidarytus.

"Klaipėda kryžiuočių valdžio-
je" atkarpą Naujienose jau yra
gerokai įpusėjusi, bet teko tą
svarbų mūsų Lietuvos pajūrio
istorijai veikalą perskaityti iki
pabaigos dar rankraštyje, ir no-
rissi pasidalinti įspūdžiu su mie-
lais skaitytojais. O įspūdis yra
toks, kad šį veikalą perskaitęs
žmogus pajunti didelę dvasios
sustiprėjimą didelę pagarbą savo
tautos senovei ir pasididžiavi-
mą esant ainiu tų bočių-prabo-
čių, kuriuos gerb. autorius pa-
vaizduoja savo veikalo paskuti-

nime skyriuje, pavadintame
"Žemaičių aukštoji giesmė".
Reikia tikėtis, kad didesniai
kiekiai lietuvių šį veikalą atkar-
poje perskaitys, arba atsiras
mecenatas jam atmušti knygos
formoje, arba susidarys grupė
kontributorių knygai išleisti.

Tuo tarpu nuosirdus patarimas
visiems skaitytojams, kas tik
mūsų tautos didvyriška praei-
tini domisi, tas atkarpas išsi-
kirpti ir susisegti sąsiuvinio for-
moje. Kas Naujienų komplektą
renka, gerai daro. Kas atkar-
pas išsikerpa ir į sąsiuvinį siu-
va, jei kurios numerio trūksta,
gali dar administracijoje gauti.
Baisiai norėtusi, kad šis
kapitalinis Klaipėdos Krašto lie-
tuvio žemaičio Martyno Gelžinio
darbas ko plačiausiai tarp
lietuvių paplistų!

Errata

Klaipėda kryžiuočių valdžio-
je autorius prašo pataisyti pora
paklaidėlių. Trečioje atkarpoje
4 skiltyje 5 eilutėje iš apačios
ir 17 atkarpoje 5 skiltyje 10 ei-
lutėje iš apačios žodis rega-
lija klaidingai perstatytas į
relija ir 9 atkarpoje 2 skiltyje
net tris kartus sutrumpinimas
LUB paverstas WB (LUB yra
sutrumpinimas 1853 metais iš-
leisto Dr. Georg Friedrich knygos
Liv-, Esth — Curländisches
Urkundenbuch). J. Pr.

SVEIKATA

Rūkorių vėžys

Dpa iš Hannoverio praneša:
Bronchų vėžys, gaunamas stip-
riai rūkant, Vokiečių Federalinėje
respublikoje pasibaisėtina
plinta. Apie tai pranešė vokiečių
vėžio draugijos pirmininkas prof.
Dr. Carl G. Schmidt (Essen) savo
raporte Vėžio kongresui Han-
noveryje. Jis nurodė į gaudų
sąryšį tarp vėžio ir surūkomų
cigarečių kiekio.

Širdies atakos ženklai

Daugumas širdies atakų pra-
sideda skausmais krūtinėje, ta-
čiau kardiologai žino visą eilę
kitų simptomų, ir Dr. Nathan
Sidel, Tufts universiteto medicinos
klinikos profesorius, nurodė
keletą tokių simptomų, kurie
gali reikšti širdies ataką nors
ir be krūtinių skausmų, būtent:

Svaigulys: Vienas 54 metų
amžiaus vyras vieno mėnesio
bėgryje tris kartus apsaigo. Eg-
zaminacija parodė, kad širdis
buvo užblokuota ir kartais sulė-
tėdavo kraujo smegenims pris-
tatomas.
Asthma: Kai įkvėpimo metu
vaistai, kuriuos 52 metų am-
žiaus žmogus nuo astmos varto-
jo per 20 metų, pradėjo nuo ko-
sulio ir švokštimo nebepakelbėti,
patikrinus jo sveikatos būklę bu-
vo rastos koronarinės užsikimši-
mas.

Kosulys: Pacientas savo kro-
nišką kosulį aiškino rūkymu, bet
egzaminacija parodė, kad skys-
čių dešiniam plaučiuje, sutir-
stėjimų plaučių apacioje ir ko-
jų tinimo priežastis buvo ne-
sveikuojanti širdis.

Nuovargis: Vienas 58 metų
advokatas skundėsi greit pavarg-

ti, egzaminacija parodė šir-
dį tiek tiek esant netvarkoje.
Nervingumas: Motina, 36 me-
tų, skundėsi, kad ją nervina jos
(du) vaikai. Tyrimas nustatė
reumatinę širdies ligą ir blogai
veikiantį mitralinį vožtuvą.

Verkimas: Sūnui kare žuvus,
motina beveik nepaliaujamai ver-
kė. Tyrimas nustatė širdies hi-
pertensiją (padidėjusį kraujo
spaudimą) ir švelnią širdies kon-
gestiją (perdaug širdyje krau-
to).

Žandikaulio skaudėjimas: Vie-
nas 61 metų amžiaus vyras skun-
dėsi žandikaulio skaudėjimais,
versdamas kaltę savo apatiniam
krūminiam dantui. Bet dakta-
ras, žinojęs, kad jo pacientas
kartais gauna anginos atakas,
nusiuntė į ligoninę, kur buvo
nustatyta širdies ataka.

Susirinkimų ir parengimų PRANEŠIMAI

— Lietuvių Moterų Draugijos Ap-
švieta baigė savo atostogas ir pirmas
susirinkimas įvyks sekmadienį, spalio
10 dieną 1:00 val. popietį Lietuvių
auditorijoje, 3133 So. Halsted St. Na-
res prašomos, gausiai atsilankyti ir
aptarti draugijos reikalus, kurių yra
daug. Po susirinkimo bus valšės.
Rožė Didgalviene, rašt.

— Utenos Apskričio Klubo mėnesi-
nis susirinkimas įvyks spalio mėn. 12
dieną, antradienį, Hollywood salėje,
4317 W. 43rd St. 7:30 val. vak. Nariai
ir narės prašomi atsilankyti, nes yra
daug visokių reikalų aptarti. Po su-
sirinkimo bus draugiškos valšės.
V. Juška, nut. rašt.

SKAITYK "NAUJENAS" —
JOS TEIKIA GERIAUSIAS,
TEISINGIAUSIAS ŽINIAS

Nepriklausomos Lietuvos Gen. Konsului

DR. PETRUI DAUŽVARDŽIUI

mirus,

liūdinčiai Poniai J. Daužvardienei, jų sūnui
Petrui ir artimiesiems reiškiamo nuoširdžią
užuojautą

Lietuvių Prof. Draugijos Amerikoje vardu

Valdyba

prof. St. Dirmantas

prof. K. Gudaitis

prof. B. Račkauskas

ROSE LUCAS - LUKAUSKAS

Pagal tėvus Akumatauskaite

Gyv. 7948 So. Paxton Ave., Chicago, Ill.

Mirė 1971 m. spalio 7 dieną, 8:50 val. vakaro, sulaukusi 78 metų
amžiaus. Gimusi Lietuvoje, Raseinių apskr.

Amerikoje išvyveno 57 metus.
Paliko nuliūdusius: vyras Anton, 2 dukterys — Alice Waitkus, žentas
Alfonso, Lilian Kisonick, žentas dr. Joseph, anūkai — Thomas, Dan-
iel ir Joseph bei kiti gimines, draugai ir pažįstami.

Šeštadienį 4 val. popietį kūnas bus pašarvotas Petkaus Marquette
koplyčioje, 2533 West 71st Street.

Pirmadienį, spalio 11 dieną 9:00 val. ryto bus lydimas iš koply-
čios į Sv. P. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, o po gedulingų pa-
maldų bus laidojama Lietuvių Sv. Kazimiero kapinėse.

Visi a. a. Rose Lucas gimines, draugai ir pažįstami nuoširdžiai
kviečiami laidauti laidojimo ir suteikti jai paskutinį patarnavi-
mą ir atsilveikimą.

Nuliūdę lika:
Vyras, dukterys, giminės.

Laidotuvių Direktorius Donald Petkus. Tel. 476-2345.

Dešimties Metų Mirties Sukaktis

A. A.

SOPHIE BARCUS

Pagal tėvus Laurinavičiūtę

Gyveno 7159 South Maplewood Avenue

Mūsų mylima motina ir senelė
mirė 1961 metų spalio mėn. 9 d.,
2:50 val. ryto, sulaukusi 63 metų
amžiaus.

Gimusi Lietuvoje. Kilo iš Šiau-
lių apskr., Užvenčio miesto.

Amerikoje išvyveno 57 metus.
Paliko giliai nuliūdusius: duk-
terį Aldona Daukus, žentą Felik-
są, anukę Sophie, anūkus Terry ir
Michael, brolių Chester Lawrence,
broliene Elizabeth ir jų seima,
broliene Constance Lawrence, jos
sūnų William Jr., brolyčius —
Anthony Steeles su seima, Va-
leria Sebastian su seima ir velio-
nės a. a. Susan Lytle seima, kitus
gimines, draugus ir pažįstamus.

Lietuvoje paliko tėta Ona Lau-
rinavičiūtę ir pusbroliu Tomas
Laurinavičius su seima.

Velionė priklausė SLA 308-tai Moterų kuopai, Amerikos Legiono
271 Dariaus ir Girėno posto moterų pagelbiniam vienetui ir Čikagos
Lietuvių Moterų Klubui.

Mūsų brangiajai motinai ir senelėi pagerbti 8 m. spalio mėn. 9
dieną 7:30 val. buvo atšaukiamos sv. gedulo mišios Tėv. Jėzuitų ko-
plyčioje.

Mės Taves. Mūsų Brangioji, niekuomet neužmiršime. Tu pas mus
jau nebesugrįši, bet mes anksčiau ar vėliau pas Tave nuosisime. Te-
būnie Tau lengva ši šventė žemele.

Šią dešimties metų mirties sukaktį liūdnai pamini

DUKTĖ, ŽENTAS, ANŪKAI, BROLIAI IR KITI GIMINĖS

Only you
can prevent
forest fires!

REMKITE TUOS BIZNIERIUS,
KURIE GARSINASI
"NAUJENOSE"

GELININKAS
(PUTRAMENTAS)

Linksmumo arba liūdesio valandoje
gražiausios gėlės ir vainikėliai antka-
pių papuošimui ir sezoninės
kapams gėlės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

GUŽAUSKŲ

GELES VISOMS PROGOMS
BEVERLY HILLS GELINČIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

Telefonai: GROvehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telefonai: TOWNhall 3-2108-9

TRYŠ MODERNISKOS KOPLYČIOS

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktoriai

MAŽEIKAS & EVANS

6545 SO. WESTERN AVE.

TRYŠ MODERNISKOS

AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

EUDEIKIS

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:

DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE

Tel.: YARDS 7-1741-1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas: LAFayette 3-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:

Chicago

Lietuvių

Laidotuvių

Direktorių

Asociacijos

AMBULANCE

PATARNAVI-

MAS DIENA

IR NAKTĮ

★

TURIME

KOPLYČIAS

VISOSE MIESTO

DALYSE

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YARDS 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YARDS 7-1138-1139

STEP. C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE VIRginia 7-6672

P. J. RIDIKAS

3354 So. HALSTED STREET Phone: YARDS 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS

10821 So. MICHIGAN AVE. Phone COMModore 4-2228

649 EAST 162nd ST. Phone COMModore 4-2228

South Holland, Illinois

FOREST FIRES HURT
OUR FOREST FRIENDS

Our wildlife has no defense
against the careless use of fire.
So please follow Smokey's ABC's:
Always hold matches till cold.
Be sure to drown all campfires,
soak the ashes, and drown
them again. Crush all
smokes dead out.

Please! Only you can
prevent forest fires

Liūdna atmintis dviejų
metų mirties sukakties
brangiausias mamytės

A. A.

VALERIA MANKUS,

našlė A. a. Petro Mankaus,
mirusio 1963 m.

Nuliūdę

Sūnus Edvardas, marti
Margi, anūkai — Judy,
Gary, Jeffrey ir gi-
minės.

Lietuvoje liko brolis
Juozas Grušas ir seima.

1971 m. spalio mėn. 3 dieną įvykusioje jaunųjų futbolo rungtynėse, I-mą vietą laimėjo "geltonieji". Komanda stovi su laimėjusiais medaliais. Rungtynes globojo JAV LB Vidurio Vakarų apygarda. Nuotrauka Z. Degučio

TOKSTANTINĖ LIET. GYDYTOJŲ DR-JOS "JURATĖS IR KASTYČIO" OPEROS ORKESTRACIJAI

S. m. rugsėjo mėn. 25 d. Dune Acres klube Illinois Liet. Gydytojų Draugija ir Moterų Pagalbinis Vienetas turėjo savo pirmą poatostoginį susirinkimą. Dr. Adolfas Milius, draugijos pirmininkas, atidarė susirinkimą, pranešdamas apie draugijos būsimą veiklą.

Po to buvo prarastas simpoziumas apie moterų ir vyrų klimakteriumą.

Dr. G. Balukas kalbėjo apie moters lytinių liaukų fiziologiją, patologiją bei klimakterinius pakitimus menopauzėje.

Dr. P. Sutkus padarė apžvalgą apie šių laikų gydymą menopauzės.

Dr. K. Bobelis kalbėjo apie klimakterinius pasireiškimus pas vyrus, apie impotenciją bei gydymą.

Po pranešimų vyko įdomios diskusijos, kuriose dalyvavo ir vyrai ir moterys.

Užbaigus diskusijas, dr. Milius pranešė, kad gauta iš "Juratės ir Kastyčio" operos fondo komiteto padėkos laiškas už didią paramą leidžiant tos operos klavyrą. Tačiau minėtas fondas įsipareigojo išleisti tos operos orkestraciją, kurią kompozitorius K. Banaitis nesukubio atlikti dėl Parkinsono ligos.

Komitetas prašo paremti finansiniais šį kultūrinį užsimojimą.

Dr. V. Tauras pabrėžė, kad "Juratės ir Kastyčio" operos klavyras jau yra išleistas ir tuo būdu autoriaus didžiausias noras yra įvykdytas.

Tačiau Liet. Operos Choras yra pasiryžęs kitais metais Jau-

nimo Kongreso metu šią operą pastatyti. Tačiau tai įmanoma bus padaryti tik įvykdžius orkestraciją, kuri tikrai pareikalaus daug lėšų. Dr. Tauras skaičiavo, kad orkestracija pasiektų 1.000 dolerių. Po trumpų diskusijų bemaž vienbalsiai nutarė paskirti 1.000 dolerių Juratės ir Kastyčio operos orkestracijos vykdymui.

Tenka tik sveikinti naujosios valdybos pirmuosius veiklos žingsnius, kurių pėdas tikrai neužpastus laiko, smiltys, jos išliks ateiščioms kartoms.

Po susirinkimo buvo įvairūs, kurias parengė Moterų Pagalbinis Vienetas. Puikiai pasiūkėta bei pasiūkėta prie muzikos.

L-mio V.

Lės, į kurį įeina 22 visuomenės atstovai ir organizacijų šėšių asmenų. Į organizacinį komitetą įeina: Ona Galvydienė, Zuzana Juskevičienė, Severina Juškie- nė, Alicia Rūgūtė, Aida Valaus- kienė ir Jonas Valauskas.

— Chicago's Lietuvių Operos tradicinis balius, kuris rengia- mas kasmet, kad mūsų Opera galėtų testuoti savo kultūrinę veik- lą, duodama lietuvių visuome- nei aukšto meninio lygio spek- takliu, įvyksta šių metų lapkri- čio 6 d., In Motion salėje, 5820 So. Kedzie Ave. Šio baliaus pel- nas skiriamas Banaičio "Juratės ir Kastyčio" operos pastatymo išlaidoms sumažinti.

— Lietuvių Radijo Forumas šį šeštadienį, 8 val. vak. pateikia labai įdomią programą, kurioje bus prisimintas komp. Kazys V. Banaitis ir neseniai jo išlei- tas veikalas — jo sukurta opera "Juratė ir Kastytis".

— Southwest kolegija, 7500 So. Pulaski Rd., bus atdara ap- žiūrėjimui spalio 17 d. 1—4 val. Ypatinai kviečiami būsimieji studentai ir suinteresuoti įvai- rių kursais suaugusieji. Ta- mės d. kolegija pradėjo antruo- sius akademinius metus. Ji pa- statė ant 21 akro žemės ir kai- navo 25 mil. dolerių. Šiemet už- siregistravo apie 5500 studentų vakariniame ir dienišne klau- sėms.

— Victor Satunas, Chicago's miesto policijos leitenantas, iš-ėjo pensijon po 32 metų tarny- bos. Gyvena Marquette Parko apylinkėje. Neseniai jis su žmo- nera Natalija aplankė savo duk- terį ir ženitą, gyv. Nassau Bay, Texas. Jie abu yra gydytojai.

— Town of Lake apylinkės organizacijos ir dvasininkai su- statė su vietos kino teatro sa- vininkais, kad nebūtų rodomi pornografiniai filmai. Vietos gyventojai yra raginami pala- kyti filmus, skirtus įvairaus amžiaus asmenims. Kun. V. Mikolaitis, Sv. Kryžiaus parap- klebonas, dalyvavo šioje akci- joje.

— Emilija Mikaitytė, St. Ba- sil mokyklos mokinė, dalyvauja muzikinio veikalo "Hello Dolly" pastatyme.

— Naujieji Sukaktuvinių Ban- ketas su programa ir šokiais įvyks š. m. spalio 31 d., sekma- dienį, 4 val. p. v. F. W. salėje, 7254 W. 63rd St., Argo, Ill. Visa lietuviška visuomenė ma- lioniai yra kviečiama dalyvauti. Dėl rezervacijų prašoma rašyti į Naujienas, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 arba skam- binti HA 1-6100. Vakariene su- kokeiliui \$8.00 asmeniui.

— Reikalingas butas Brighton Parke dabar arba nuo lapkričio pradžios. Skambinti po 6 val. v. Tel. 847-5635. (Sk).

— Tradicinis RUDENS BA- LIUS įvyks 1971 m. spalio 16 d., šeštadienį, Waukegane, Lietuvių Auditorijoje, 901 So. Lincoln Street.

7:30 val. vak. — kokeiliui.

8:00 val. vak. vakariene (per vakariene veltui šampans).

9:00 val. vak. — šokiai, gro- jant garsiam Beo Grad orkest- rui iš Milwaukee, Wis.

Įėjimas \$7.50 asmeniui.

Visi kviečiami dalyvauti.

Rengia LB Waukegano Apy- linkė. (Pr).

— Ieškau nuomot 3 kamba- rius arba du su virtuve Gage ar Brighton Parko apylinkėje. Gali būti ir Marquette Parke. Skam- binti 582-0716 arba 925-3612. (Sk)

— Sol. Janina Šalnierė, kolo- ratūrinis sopranas, komp. Bro- niaus Budriūno operetėje "Si- dabrinė Diena" atliks vieną iš pagrindinių rolių. Operetė sta- lo "Dainavos" ansamblis gruod-žio 11 ir 12 dienomis Marijos Aukšt. Mokyklos salėje. (Pr).

PERSONAL
Asmenų ieško

PRAEITĄ SEKMADIENI Marquette Rd. ir California gatvių kampe, prie Darius - Girėno paminklo pamečiau sunkią auksinę moterišką apyrankę. Ji man yra brangi dovana. Radusį prašau skambinti tel. WA 5-4639. Už sugrąžinimą duosiu \$50.

BUSINESS CHANCES
Biznio Progos

SAVININKAS PARDUODA 6 butų na- mą su baldais ir visais įrengimais. Geros pajamos. Nebrangi kaina. Li- ga verčia parduoti. Grand View Apartments. Mr. & Mrs. Stanley Shaltis. 732 Park Ave. Hot Springs, Ark. 71901 National 3-5737

RESTORANAS IR BARAS
125 vietos. Pilnai aprūpintas iran- kiais. Gyvenimui patalpos. Veikia 15 metų. \$125,000 už biznį ir namus Fox Lake, Illinois. Apvalių metų biznis. Rašyti savininkui: MR. TOMAO Box 33, Ingleside, Ill. 60041.

RENTING IN GENERAL
Nuomos

ISNUOMOJAMAS 5½ kambarių bu- tas 2-me aukšte prie 55-tos ir Cali- fornia. Suaukusiemis. Tel. PR 6-1985.

MISCELLANEOUS FOR SALE
Įvairūs Parduodami

PARDUODAMI 10 aliošiu, dvi olyn- dros. Tel. 927-2790.

Ekskursijos į Lietuvą
1972 metais

Walter Rask - Rasčiauskas, pirmas pradėjęs vežti žmones į Lietuvą, tą darbą sėkmingai tęs- sia jau 11 metų. Jo tvarkingai suorganizuotos ekskursijos vyk- sta sklandžiai. Šią vasarą jo va- dovaujamas American Travel Service Bureau nuvežė 6 ame- rikičių grupes į Lietuvą. No- rėjo daugiau žmonių nuvažiuo- ti, bet dėl vėlybos registracijos negalėjo to padaryti, nebuvo vietos.

— Ateinančiais metais Rasčiaus- ko įstaiga planuoja nuvežti Lie- tuvon net 10 grupių. Vienos ekskursijos bus 17 dienų, kitos po 21 dieną. Prie jų bus gali- ma prisijungti Chicagoje, New Yorke ar Montrealyje. Kas iš anksto užsiregistruos, tai galės pasirinkti jam patogiausią ke- lionės laiką. Su vėliau besire- gistruojančiais gali tas pats atsi- tikti, kas atsitiko šiais metais.

Todėl patariame planuoti iš an- ksto ir laiku užsiregistruoti. Rašykite arba informaciją kreip- kites tokiu adresu:

American Travel Service Bureau
9727 South Western Avenue
Chicago, Illinois 60643
Tel.: (312) 238-9787

Taip pat paruošime kvieti- mus giminėms atvykti į Ameri- ką. Teikiame informacijas ke- lionių reikalais ir visus pasaulio kraštus. Parūpiname bilietus ir reikalingas visas. (Pr).

KA IMPERATORIUS VALGO

Trys žymiausi Prancūzijos gurmatai (skanių valgių eks- pertai) Hong Konge tris die- nas valgė 78 patiekimų imperi- nių kinų pietus, kur be kitko buvo tokių skanėstų, kaip meš- kos lepišės, paukščių liežuviai ir ryklių pelėkai. Šie "ekspertai" keliavo 7,000 mylių, kad galėtų pasimokyti kas geriausia kinų valgiuose. Ties pietūs buvo tie- kiami viename liuksusiniame Hong Kongo viešbutyje.

SUO GERIAUSIAS DRAUGAS

WESTON, Mass., iš Johnaton Slater namų valgomojo kamba- rio vagys pavogė \$40,000 ver- tės Picasso paveikslą, pavadintą "Moters galva". Paveikslą saugoti naktimis buvo pavesta St. Bernardo veislės dideliame šuniui, kuris kitą rytą buvo ras- tas saldžiausiai bemiegantis prie tuščios vietos, kur paveikslas kabėjo. Įtariama, kad vagis šu- niui buvo "pažįstamas".

ŽMONOS VYRAS

—Tu vėl vartoji mano tele- foną!

— Skambinu savo žmonai, pa- klausti, kokio algos pakėlimo ji man liepė paprašyti pas tamstą...

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMČIAIS MENESINIAIS ISSIMOKĖJIMAMS DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITE I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road, Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS
NAMŲ VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

[VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA]

J. BACEVICIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE
6455 So. Kedzie Ave. — Prospect 8-2233

2 BUTAI GIMINĖMS

Modernioje konstrukcijoje ir specia- liai išplanavime labai stilingo namo yra 5 kambarių butas su 3 dvigubų dydžio miegamais ir 2 puikiai kamba- rių butas įsū mylimiems tėvams ar pajamoms jei tik pasieksite ate. Gra- žios Hollywood stiliaus vonios, la- bai gera St. Mary Star of the Sea pa- rapijos apylinkė. Ikinuota greitai parduomui už \$36,900. Laimė yra lengvai pasiekiami. Skambinkite stebukladariui.

Skambinkite MICHAEL'S dabar, Kalbame lietuviškai.

254-8500

CICERO — į šiaurę nuo Western Electric, modernus 2 butų po 5½ kambarių. Pilnas beismantas, moder- nios vonios, 12 m. nuomininkas moka \$130 už 2-trų aukštą. Liga verčia parduoti. \$27,900.

SVOBODA, 2134 So. 61st Ct., Cicero BI 2-2162 arba LA 1-7038

2 BEDROOM HOME, 2 car garage. Forced air heat, central air condition, many extras. Bogan area, St. Thomas Moore church. By owner with ap- pointment only. Tel. 434-1379.

PALIKIMAS. Marquette Parke 6 kambarių mūrinis bungalovas. Moder- ni virtuvė ir vonia. Naujas gazo pe- čius. Aluminijaus langai. Svarus. Tuščias. Savininkas, tel. 434-3477.

3 SKLYPAI

100 x 100' gražioje Palos apylinkėje, nauji namai rajone. Mokyklos, kole- gija 4 blokal. Miesto vanduo ir ka- nalizacija. \$8,500 išimokėtinai.

448-1456

NAUJA ir neapgyventa 5 kambarių ranch tipo 3 miegamu mūrui reziden- cija 16-tos ir 51-mos Ave. apylinkėje. Kilimai, kabinetai virtuvė. \$27,900.

SVOBODA, 2134 So. 61st Ct., Cicero BI 2-2162 arba LA 1-7038

75TH PL. & HAMLIN

3 bedroom brick tile cab. kitchen & bath, W/W carpetg., central air, range, refrig., finished basement. 2½ car aluminum garage, low 30's. By owner.

CALL 767-0243.

PILNA KAINA TIK \$10,900

Medinis cottage tipo namas su 4 ir 3 kambariais ant 30 pėdų sklypo. labai geroje vietoje netoli nuo 46-tos ir Christiana. Žemi mokesčiai — tik \$155 visiems metams. Savininkas pri- versta parduoti. Mes turime raktus. Galėsite tuojau apsigyventi. Pirkite tą bargena savo naudai ir laimė. Skambinkite stebukladariui.

Skambinkite MICHAEL'S dabar, Kalbame lietuviškai.

254-8500

MORINIS BUNGALOW 5 kambarių prie 72-ros ir Talman. Kaina \$18,000 ir \$80 daigiam. Tel. 778-6916.

BELWOOD

3 yr. old brick, 3 bdrms., 2 baths, finished bsmt., kit. with built- ins. 2 car garage.

\$33,900.
Tel. 544-3031

ROSELLE

5 room 3 bedroom, 2 bath brick ranch. Full finished basement, rec. room with wet bar & fireplace, 2½ car garage. Carpeting, drapes, awnings. Close to schools, shopping & train.

\$42,500.
Phone 529-1093.

9 KAMBARIU
MODERNUS BUNGALOW
Liukusinė vonia, kabinetai virtuvė. Pilnai įrengtas beismantas. Židyns. Šildymas gazu. Nauji kilimai. 2 auto garažas. Marquette Parke. \$28,000. Kam reikia pirkti, teiraukitės tel. 737-7201.

BEIRUTO MIESTAS, Lebano,
pastatyta bronzos stovyla Kah- ramanui, Ali Babo padėjėjui, pa- garsėjusiam tuo, kad 40 vagių apipylė verdančiu aliejumi.

PIRKITE BE BAIMES

3 BUTAI IR BIZNIO PATALPA. Tvirtas namas, aluminijaus langai, pla- tus lotas, Artima vieta Marquette Par- ke. \$17,600.

2 AUKŠTU MORINIS NAMAS, apie \$17,000 pajamų metams. Tvarkingai prižiūrėtas, saugioji vietoj. Rimtai pirkėjui, vertas \$47,000.

7 KAMBARIU SVIESIU PLYTU MŪ- RAS. Ceramic virtuvė ir vonia. Gazo šildymas. Garažas. Blokas nuo Cali- fornia, Marquette Parke. \$26,500.

2 BUTŲ 15 M. MŪRAS, 2 po 4½. Išbaigtas rūšys. Didelis garažas. 2 gazo šildymai. Arti mūst. \$39,800.

4 BUTŲ gražus mūras ir 4 auto mūro garažas. Naujas gazo šildymas. Aluminijaus langai. Prie Maria High. — \$42,700.

SKLYPAS 30' su garžu prie Mar- quette Parko. — \$10,500.

9 KAMBARIU MŪRAS. Patogi vie- ta, rami gatvė, arti parko. \$18,950.

Valdis Real Estate
7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

ŠIMAITIS REALTY
2951 WEST 63 STREET
436-7878

6 BUTŲ MORINIS, gerame stovyje, platus sklypas, geros pajamos. 54 ir Darnen apylinkė. — \$38,000.

LABAI GERAS 10 butų mūras. 2 automobilio mūro garažas, Marquette Parke — Tik \$89,000.

10 BUTŲ mūras, alum. langai, kil. gazu. Gražus pastatas. Apylinkė 62-ra ir Talman. Tik \$79,500.

1½ AUKŠTO 12 metu mūrinis. Si- lima gazu, centrinis vėsinimas, gražiai įrengtas rūšys. 2 auto garažas, beveik divužas sklypas. Apylinkė 47-tos ir Pulaski. \$37,500.

2 PO 5 MORINIS. Nauja šiluma ra- zu, aluminijaus langai, 2 automobilio garažas. Marquette Parke. — Tik \$28,900.

NERIS REAL ESTATE
3009 WEST 63rd STREET
Tel.: 471-0321

Butų nuomavimas. Įvairūs draudimai

BUD'S REAL ESTATE
4307 So. KEDZIE, CHICAGO
TEL. — 254-5551
4936 — 15th St., Cicero
Tel. 652-1202

JACKSON PARK HIGHLAND.
15 room 3 story brick home. 5 large bedrooms, 4 full baths, large kitchen, full finished basement, 2 car garage with quarters, lot 150x135, with greenhouse. High 40's.
Call Mr. MEADE
548-5656

BELWOOD
3 bedroom house, finished basement, fully carpeted, central air condi- tioned. Near schools, transportation, shops.
\$29,500.
Tel. 544-0455

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Įrengiu naujus ir perstatau senus vi- sy rūšių namų apšildymo pečius ir air-conditioning į naujus ir senus na- mus. Įrengiu vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Darbas atlie- kamas greit, sąžiningai ir garantuotai. Apskaičiavimai nemokamai. Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiesčiuose.

DOMAS ZUKAUSKAS
HEATING & SHEET METAL
4444 So. WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL. 60609
TEL.: VI 7-3447

DĖMESIO!

KARPENTERIS

Porčiai — Garažai su durim — Priestatai.

Beismantų įrengimai ir kiti įvairūs karpenterio darbai. Taip pat naujų namų statyba, su lotu ar be lotu.

Apskaičiavimai nemokamai.

JOE ŠUKYS
TEL. — 582-7595

BRIGHTON
SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

HOME LOANS INSURED SAVINGS

Serving the Lithuanian Community 57 years with personal attention
4071 ARCHER AVE. (WEST OF CALIFORNIA AVE.)
CHICAGO, ILLINOIS 60632 — TEL.: LA 3-2428

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
VYTAUTAS ZUKAUSKAS — MARIA NOREIKA
2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių.
AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

Įvairių prekių pasirinkimas, motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai Certifikatai.
V. VALANTINAS

MOVING — Apdraustas perkraustymas
Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujais kraustymo įrankiais. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS
2022 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

Ilgamečio BALFO pirmininko, prelato J. B. Končiaus knyga

ATSIMINIMAI IŠ BALFO VEIKLOS

404 dideli puslapiai, daug nuotraukų.
Kieti viršeliai \$4.00, minkšti — \$3.00.

Įdomi knyga kiekvienam lietuviui, ypač tremtiniui. Geriausia dovana globėjui, siuntusiam siuntinius į Vokietiją ir kitas tremties vietas. Knygą pasiūsiame adresatui, jei pasiūsite čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJENOS
1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus

P. MEDZINSKAS, 4098 Ashland
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-4980

TERRA
Brangenybės, laikrodžiai, Rozenos visomis progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

HOME INSURANCE
Call: Frank Zapolis
3208½ W. 95th St.
GA 4-8654

State, Farm, Fire and Casualty Company

31. NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, OCTOBER 9, 1971